

Naročnina

za državo SHS:
na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:
mesečno Din 50

Sobotna izdaja:
celoletno

v Jugoslaviji Din 40
v inozemstvu 60

SLOVENEČ

Cene inseratov:

Enostolpna petlinna vrsta
mali oglasi po Din 1.50 in
Din 2.—, večji oglasi nad
45 mm višine po Din 2.50,
veliki po Din 3.— in 4.—,
oglas v uredniškem delu
vrstica po Din 6.—

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izveniši
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj.

Posilna plačana v polovici.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi
se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne spre-
jemajo. Uredništvu telefon 50, upravništva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Cekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.549 (za inserate) Sara-
jevo 7.565, Zagreb 59.011, Praga in Dunaj 24.797.

Narodna samozaveš.

Prav te dni je srbski narod slavil zma-
go svoje nacionalne ideje z vstoličenjem
srbskega pravoslavne patriarha. Z zedi-
njenjem vseh Srbov v eni državi, o kate-
rem je sleherni Srb po porazu srbske voj-
ske na Kosovem polju sanjaril in po ka-
terem je hrepenel z vso svojo izrazito na-
cionalno strastjo, je bila večstoletna borba
razdeljenega srbskega naroda zanj zmago-
slavno končana. Pri tej zmagi so Srbi vpo-
stavili zopet srbski pravoslavni patriarhat
in so vstoličenje svojega patriarha v staro-
davnih patriarhijskih v Peču slavili na najslo-
vesnejši način. Niti na um jim pri tem ni
prišlo, da ne bi bili — in to po vsej pravici
— dali temu slavu izrazito srbskega nacio-
nalnega obilježja. Brez dvoma ni niti enega
Srba, ki bi bil imel pri tem kak omdelen
pomislek radi ozira na kakega občutljivega
Slovence ali Hrvat, ki bi bil želel tem slav-
nostim bolj jugoslovansko lice; nasprotno
bi bil vsak Srb in to po vsej pravici užaljen,
ako bi mu kdo hotel predpisovati kako naj
proslavlja on svoje nacionalne svetinje. S
kakšno opravičenostjo bi mogel kdo odre-
kati Srhom, da naj pozabijo vso svojo zgo-
dovino in narodno tradicijo, ki sta ohranja-
la srbskemu narodu njegovo samozaveš
in ga ujeknila v njegovi vztrajni borbi za
uresničenjem svojih ciljev? Kako naj se
odrečejo svojim nacionalnim čustvom, ki
so jih gojili in razvijali stoletja, kako naj
omalovažujejo ali celo zatajijo svoje stolet-
ne verskokulturne spomenike, ki so mu
jih zgradili njihovi nacionalni vladarji pred
polstotletjem in še prej? Takih abotnih
odgovorov, ki se porajajo le v bolehnih možga-
nih suženjskih narodov, Srbi nimajo. V
njih je silno razvita nacionalna samozaveš.

Vlada se je teh slavnosti oficijelno ude-
ležila, še več, ona jih je priredila, oziroma
izvršila, kar je bilo od prejšnje vlade skle-
njeno in določeno. In storila je prav in
svojo dolžnost, kakor jo mora vsaka vlada
storiti, kadar obhaja hrvatski in slovenski
narod svoje nacionalne slovesnosti in ob-
navlja svoje zgodovinske spomine, s kate-
rimi je tesno spojeno trpljenje in veselje
naroda, njegova zgodovina. Kdor bi hotel
kateremukoli teh treh državotvornih naro-
dov kratiti njegovo nacionalno zavest in
mu njegov nacionalni ponos ovirati z
omlednim očitkom nacionalnega separatiz-
ma pod jugoslovansko krinko, tega možga-
ni niso v redu ali se pa za njegovim jugo-
slovanstvom skriva samo zahrbtna misel
nacionalnega imperializma enega izmed
teh treh narodov, ki ima vsak za seboj svo-
jo zgodovino. Kdor zanikava slovenski, hr-
vatski in srbski narod, ta sploh ne prizna-
va jugoslovanstva in Jugoslovancev, ker za-
nikava kolektivno označbo za vse jugoslo-
vanske narode, jugoslovanskega naroda pa
sploh ni. Vsak zaveden Slovenec, Hrvat ali
Srb se čuti Jugoslovane prav zato, ker se
zaveda svoje narodnosti. Kdor pa kljub tej
enostavnosti in logični ugotovitvi slepomiši
z izkrivljenim jugoslovanstvom, kakor ga
predstavlja Pribežević v velesrbske name-
ne, ta je, če je sicer normalen človek, brez-
narodovec, človek, ki se sicer baha s svo-
jim nacionalizmom, pa nima niti trohe na-
cionalnega čuta, ker sebe in svoj narod za-
ničuje, svoj narod taji. V moralnem oziru
ni nič boljši, kakor svojedobni Štajercijanci,
ki so iz koristolovstva, vsled anacional-
nega, suženjskega mišljenja služili tujemu
narodu in si zraven še domišljali, da pred-
stavljajo nekaj boljšega kakor svoje nacio-
nalnosti zavedajoči se Slovenci. Ljubezen do
lastnega naroda pa ni in ne sme biti sovra-
štvo do drugega naroda, temmanj do na-
rodov, s katerimi ga vežejo bratske vezi,
krvno in jezikovno sorodstvo.

V srbskem narodu vsak Jugoslovane
zaveden Srb od g. Davidovića do sleherne-
ga srbskega delavca. Ako proglašajo svoj ju-
goslovanski program, izjavljajo s tem le, da
kot zaveden Srb ni hkrati velesrb v impe-
rialističnem smislu. »Nacionalne« kreature,
ki zanikavajo svojo narodnost in jo hočejo
nadomestiti z neko abstraktno narodnostjo,
se dobe samo še v enem delu slovenske in-
teligence, ki pripada politični frakciji dr.
Žerjave. Ni-li n. pr. značilno, da vidiš povsod
po Srbiji, kjer se nahajajo dobrodelne
zgradbe, ustvarjene od srbske ženske or-
ganizacije, napiši »Kolo srbskih sestarac«,
takoj imenovane »narodne dame« v Slove-

niji pa so mislile, da bi se pregrešile, ako
bi svojo enako »Kolo srbskih sestarac«
združeno organizacijo v Sloveniji imeno-
vale po srbskem vzgledu »Kolo slovenskih
sester.« Svojo slovensko označbo so zame-
njale z jugoslovansko. Kaj bi sicer Srbkinje
rekle? Malo več spoštovanja bi imele do
svojih slovenskih sester, ker kdor zaničuje
se sam, podlaga je tujčevi peti.

Častna naloga vsega slovenskega na-
roda je, da iz javnega življenja izloči vse
take protinarodne izrodke, ki se sramujejo
svojega naroda in ga izdajajo. Med Srbi, v
njihovo čast povedano, takih propalic ni,
med Hrvati izginjajo zadnji ostanki, pa
tudi nas tolaži zavest, da bodo tudi med

Slovenci v doglednem času izginili kot za-
dnji sledovi resničnega avstrijakantskega
duha. Pa se nam Slovincem tudi ni treba
prav nič sramovati svojega rodu, svoje pre-
teklosti in svoje borbe pred bratskimi na-
rodi. Nismo toliko trpeli pod fizičnim pri-
stiskom tujcev kakor Srbi, toda temveč pod
moralnim, kulturnim in torej nevarnejšim
pristiskom, ki ga je slovenski narod kljub
svoji malostevilnosti vzdržal in se po last-
nem podvigu in požrtvovalni vztrajnosti
povzpela na kulturno stopnjo, kakršne se ni
treba sramovati nobenemu narodu, ki mu
je nemila usoda določila dolgo dobo nesa-
mostojnosti pod kulturno razvitim tujim
narodom, ki ga je sistematično zatiral.

gre za praktično in realno ravnopravnostjo
vseh narodov in vseh narodnih manjšin v
državi in vseh stanov in poklicev v ljud-
stvu.

Ti sklepi so bili soglasno sprejeti.
Na drugem delu seje so pretresali po-
ročila odbora HRSS o krivicah, ki so jih
napravili prejšnji režimi po raznih krajih
banovine. Tozadevni sklepi so bili sporo-
čeni parlamentarnemu klubu. Razdeljen je
bil dalje med poslance material za inter-
vencije. Sklenjeno je bilo soglasno, da osta-
ne HRSS pri svoji dosedanji taktiki.

PRESTOLONASLEDNIK.

Belgrad, 1. sept. (Izv.) Prestolona-
slednik Peter bo 6. t. m. dovršil prvo
leto svojega življenja. Prosvetni minister
dr. Korošec bo po sklepu ministrske-
ga sveta izdal naredbo, da se ta dan od-
rede po vseh cerkvah in molitnicah mo-
litve za ohranitev zdravja prestolonasled-
nika.

SEJA MINISTRskega SVETA.

Belgrad, 1. septembra. (Izv.) Na da-
našnji seji ministrskega sveta se je največ
govorilo o resnih stvareh finančnega mi-
nistristva. Davčni iztirjevalci, ki so doslej v
Dalmaciji in Sloveniji dobivali samo po 50
kron na dan so izenačeni z ostalimi in bodo
odslej dobivali po 50 Din na dan. Govorilo
se je dalje o znižanju carine za izvoz moke
in žita. Ta zadeva se je izročila ekonom-
sko-finančnemu odboru ministrov. Dalje je
ministrski svet na predlog finančnega mi-
nistra dr. Spaha odobril 2 in pol milijona
dinarjev za povišanje nekih postavk v pro-
računu za generalno ravnateljstvo carin.

MINISTER VESENJAK OBOLEL.

Belgrad, 1. sept. (Izvir.) Minister za
agrarne reforme Ivan Vesjenjak je obolel
na pljučnem vnetju in se je podal v zdra-
vilišče Vračar na zdravljenje.

IMENOVANJA.

Belgrad, 1. sept. (Izv.) Ukazi za ime-
novanja profesorjev na srednjih šolah po
celi državi bodo podpisani do četrtega zju-
traj. — Do srede bodo podpisani ukazi za
imenovanja okrajnih glavarjev po celi
državi.

MEŠTROVIĆ PRI DR. KOROŠCU.

Belgrad, 1. sept. (Izv.) Jugoslovanski
kipar Ivan Meštrović je bil danes pri
prosvetnem ministru dr. Korošcu in
ga prosil, da bi se zagrebška umetniška
akademija uvrstila v red srednjih šol. Dr.
Korošec je obljubil, da se bo to zgodilo.

PODPORA LJUBLJANSKEMU GLE- DIŠČU.

Belgrad, 1. sept. (Izvir.) Ministerski
svet je odobril pol milijona Din ljubljans-
skemu gledališču v svrhu izboljšanja ma-
terijelnega stanja.

NOVE TARIFE.

Belgrad, 1. septembra. (Izv.) Promet-
ni minister Sušnik je sprejel deputacijo
trgovske in obrtniške zbornice iz Ljublja-
ne in Zagreba, ki je zahtevala, da se skliče
tarifni odbor in izdelajo nove tarife. Mini-
ster Sušnik je odgovoril, da se na novi ta-
rifi že dela in da bo tarifni odbor v naj-
krajšem času sklical.

IZVOZNA TARIFA.

Belgrad, 1. sept. (Izv.) Za časa iz-
vozne kampanje je doslej veljala izjemna
tarifa. Prometni minister Sušnik je
danes podpisal naredbo, da ostane tarifa
iste tudi za časa izvozne kampanje. Na ta
način je ukinjeno dosedanje povišanje
tarife.

DEPUTACIJA HIŠNIH POSESTNIKOV PRI VLADI.

Belgrad, 1. septembra. (Izv.) Deputa-
cija hišnih posestnikov iz cele države je
bila danes pri ministru za socialno politiko
dr. Behmenu in ga prosila, naj bi se stano-
vanjski zakon ne podaljšal. Jutri bo depu-
tacija sprejel tudi ministrski predsednik
Davidović.

VETERINARSKA POSTAJA V METKOVIČU.

Belgrad, 1. septembra. (Izv.) Poljedel-
ski minister dr. Kulovec je podpisal na-
redbo, s katero se v Metkoviću ustanavlja
veterinarska postaja za izvoz živine.

Interparlamentarna konferenca v Ženevi.

RAZPRAVA O POROČILU NEMŠKEGA DELEGATA. — GOVOR POSLANCA GOSTINČARJA.

Belgrad, 1. sept. (Izv.) Na poslednji
seji interparlamentarne konference dne
25. avgusta se je vršila podrobna razprava
o poročilu nemškega delegata dr. Schiking-
ga, ki je govoril o objavljanju diplomatskih
pogodb in o parlamentarni kontroli zuna-
nje politike. Schiking je v svojem govoru
rekel med drugim sledeče:

Vlade se navadno bujijo objaviti listi-
ne o zunanji politiki. Pakt Društva naro-
dov določa registriranje in objavljanje po-
godb, kar znači napredek. Vendar se ka-
žejo že vrzeli. Javno odobranje pred-
stavlja najboljšo jamstvo miru. Vse tajne
pogodbe morajo biti zabranjene po ustavi.
Obrambne vojaške pogodbe je treba objavi-
ti. Vse pogodbe se naj predložijo parla-
mentu v odobritev ali se mu naj vsaj na-
znanijo. Ni potrebno, da se parlament sam
pogaja in sklepa pogodbe, dolžnost zuna-
njega ministra pa je, da uboga člane in
zahteva, da se mu dajo na razpolago vsi
akti, ki se nanašajo na pogodbe. — Govor-
nik se je izrazil proti kreditom za tajne
cilje.

Francoski delegat Le Foyer je od-
govarjal Schikingu in izjavil, da se ne sme
polagati prevelike važnosti nalogam parla-
mentarne kontrole v zunanji politiki. Poli-
tiki ne želijo svojim vladam vstvarjati
težkoč, posebno ne v zunanji politiki. Par-
lamentarna kontrola bi bila nezadostna.
Potrebno pa je, da jo vrši ljudstvo samo.
Medparlamentarna zveza in skupščina
Društva narodov so prvi začetki. V Zvezi
so odposlanci, ki pridejo prostovoljno brez
mandata. Stvar se bo spremenila, kadar
bodo ti odposlanci oficijelni predstavniki.

Angleški delegat Lawrence se v
svojem govoru strinja s Schikingom. Objav-
ljanje pogodb je določeno v verzajskem

miru, iz česar pa še ne sledi, da bodo po-
godbe v resnici objavljene. Sicer pa se bo-
do pogodbe vedno sklopale za kulisami.
Kar se tiče parlamentarne kontrole, bi bilo
na mestu, da vsaka država izrazi svoje sta-
lišče o vsaki pogodbi. Bojim se možnosti,
da kak parlament že v toku pogajanj inter-
venira in da menja podrobnosti kake po-
godbe.

Francoz Chabrun je rekel med
drugim: Ako bi povsod vprašali ljudstvo za
mnenje, bi bila vojna nevarnost odstranje-
na. Da to dosežemo, je eno sredstvo med-
parlamentarna zveza. Govornik predlaga
ustanovitev komisije, ki bi proučila izdaja-
nje glasnika (Bulletin) za mednarodne
informacije o problemih, ki se tičejo poli-
tiki in socialnih vprašanj.

V debati se je udeleževal delegat Jos.
Gostinčar, ki je koncem govora izja-
vil: »Načrti, od katerih se razpravlja, bodo
brez dvoma doprinesli zasiguranje miru.
Ljudstvo ima pravico vedeti, kakšna je po-
litika vsake države; kajti ona nosi breme
miru in vojske. Radi tega pozdravlja ta na-
črt, ki bo otvoril novo demokratično dobo,
posebno kadar bo predložen parlamentu.«

O istem vprašanju je govoril Joseph
Barthelémy (Francoz), ki je posebno
zagovarjal demokratizacijo mednarodnih
odnošajev s posredovanjem Društva naro-
dov in naglasil pacifiistične težnje franco-
skega naroda. Na predlog Danca Anderse-
na je sprejela v načrt resolucije sledeča
klavzula: Komisijam za zunanje zadeve je
treba vnaprej predložiti v razpravo vladne
instrukcije, dane delegatom za skupščino
Društva narodov. Nadalje so govorili: Šved
Lindhagen, Poljak Dembski in Švicar De
Rabours.

Plenarna seja H. R. S. S.

Zagreb 1. (Izv.) Včeraj zjutraj ob 9. je
Stjepan Radić otvoril plenarno sejo HRSS.
Govoril je o ameriškem predlogu za razo-
rožitev in dejal, da je lani avgusta meseca
prišel k njemu neki Anglež, član delavske
stranke, in mu predložil ameriški predlog
o razorožitvi; o katerem bo sedaj razprav-
ljalo Društvo narodov. Po tem predlogu se
ima smatrati vsaka napadalna vojna za
mednarodni zločin. O eventualnem oboro-
ženem konfliktu ima najprej soditi med-
narodno sodišče. Država, ki bi odklonila
sodbo tega sodišča, se bo smatrala kot na-
padalka in za vojno odgovorna. Ta pred-
log je v toliko pogrešen, ker računa samo
z državami in vladami, ne pa z narodi.
Ameriški predlog je dober, vstaviti bi pa
bilo še treba dve točki: 1. Če se v kakem
parlamentu ustvari pacifiistična večina, a
če v dotični državi dosežejo vojaški in
dvorni krogi, da se ta večina zruši, se mo-
ra taka država proglasi za napadalno na
celokupno Društvo narodov. 2. Če se v eno
državo zveže več narodov, en narod pa iz-
voli svoje zastopstvo kot pacifiistično, je
treba, da Društvo narodov pozove tak na-
rod v svoje članstvo. Če je vlada proti pa-
cifiističnemu zastopstvu tega naroda, se jo
smatra za napadalno na Društvo narodov.

Radić je v svojem nedeljnem govoru
omenil, da so mu od gotove strani nazna-
nili, da žele njegovega prihoda v Ženevo.
On pa je ta poziv odklonil, ker ne želi priti
v konflikt z oficijelnim zastopnikom zuna-
njim ministrom dr. Marinkovićem.

Sestanek male antante v Ljubljani je
bil po mnenju Radića zelo nesrečna misel,
ker je povzročil vtis, da Čehoslovaka, Ju-
goslavijska in Rumunija sklepajo pred zho-
rovanjem Društva narodov sporazum, ka-
ko bi se mogle protiviti načrtu o razoro-
žitvi.

O razmerah na Balkanu je Radić dejal,
da Angleška želi, da Bolgarska pride do
Egejskega morja. To ji je bilo obljubljeno
po pogodbi. Pašić je nameraval pripraviti
vse tako, da pride on do Soluna. Bivši mi-
nister Obov in poslanik Kosta Todorov sta
sprejemala v Belgradu denar v švicarskih
frankih, da se oborože bolgarski begunci,
ki so se zatekli k nam. Z njihovo pomočjo
bi se prejšnja vlada rada polastila premo-
govnika Perniha v Bolgariji in zasedla So-
fijo. V Moskvi je Radić zvedel, da bi Rusi-
ja v tem slučaju nastopila z vso silo in za-
sedla Belgrad in Sofijo.

Ko je Radić končal je tajnik HRSS po-
slanec dr. Krnjević predlagal, da sprejme
sledeče:

Hrvatsko narodno zastopstvo je v svoji
redni seji dne 31. avgusta 1924 po poroči-
lu predsednika o ameriškem predlogu
glede razorožitve sklenilo:

1. Hrvatsko narodno zastopstvo popo-
loma sprejema načela omenjenega predlo-
ga, delovalo bo z vso silo, da to stori tudi
parlamentarna večina, kateri pripada se-
danja parlamentarna vlada, ki jo podpira
HRSS.

2. Hrvatsko narodno zastopstvo in ves
hrvatski narod hoče nadaljevati z ojačeno
silo človečansko miroljubno politiko, ki

POVIŠANJE AGIA.

Belgrad, 1. septembra. (Izv.) Danes je stopilo v veljavo povišanje agia. Doslej je bil agio v razmerju 1:9, odslej bo pa 1:10.

VSTOP RIBARČEVE SKUPINE V DEMOKRATSKO STRANKO.

Belgrad, 1. sept. (Izv.) Bivši liberalci Ribarčeve skupine so sklenili, da vstopijo v demokratsko (Davidovičev) stranko.

RADIKALSKI SHOD V SPLITU.

Belgrad, 1. sept. (Izv.) Danes so prišle v Belgrad vesti o shodu radikalne stranke v Splitu, na katerem je govoril Ljuba Jovanović. Razložil je položaj radikalne stranke. Naglasil je njeno soglasje v raznih političnih vprašanjih. Edinstvo radikalne stranke ne preti ničesar. Dementiral je kategorično vse vesti o možnosti razcepa med radikali, izjavljajoč, da so te vesti lažnjive. Debatu je trajala ves dan. Rezolucije pozdravljajo delo nosilca radikalne liste Jovanovića, kakor tudi delo ostalih radikalnih poslancev iz Dalmacije in naročajo, da čuvajo strankino edinstvo v korist narodnega edinstva. Pasiću je bila odposlana pozdravna brzojavka.

IZJAVA FERHAD BEG DRAGA.

Belgrad, 1. sept. (Izv.) Ferhad beg Draga, predsednik džemijetskega kluba, se je mudil nekoliko dni v Zagrebu in podal o svojem potovanju sledečo izjavo v skopljanskem listu «Hak»: «V Zagrebu sem bil zelo dobro sprejet. Radič me je povabil na obed. Z njim sem večerjal pri predsedniku hrvatskega zajednice Lorkoviću. Zagreb je napravil na me vtis evropskega mesta. Je središče zelo omikanega ljudstva. Po svojih vtisih, ki so jih name napravili voditelji HRSS sem prepričan, da bo Davidovičeva vlada mogla delati z Radičem.

KREDIT ZA SLOVENCE V VESTFALIJI.

Belgrad, 1. sept. (Izv.) Minister za socialno politiko je na predlog generalnega konzula v Düsseldorfu odobril kredit v znesku 200.000 Din za podporo onim delavcem, ki žele v domovino.

NAČRT INVALIDSKEGA ZAKONA.

Belgrad, 1. sept. (Izv.) V ministrstvu za socialno politiko se marljivo dela na invalidskem zakonu. Z zastopniki invalidov so se sporazumeli glede določb o zdravljenju, o strokovni izobrazbi, o zaposlitvi in o socialnogospodarski pomoči vojnim invalidom in njihovim družinam. Načrt daje pravico do brezplačnega zdravljenja revnim družinam umrlih vojakov in vojnih žrtvam. V kolikor ni zagotovljeno brezplačno zdravljenje, se osnujejo zdravstvene zadruge. Po načrtu se bo nudila invalidom strokovna izobrazba. Invalidi bodo imeli prednost pri državnih službah. Posredovalnice za delo morajo na prvem mestu zaposlovati invalide. Vse tovarne so dolžne zaposliti sorazmerno številu sposobnih invalidov. Invalidska gospodarska društva in invalidi imajo prednost pri najemanju brezobrestnih ali vsaj cenejih posojil iz državnih denarnih zavodov. V načrtu je osnovevanje fonda z istim namenom. Prodaja tobaka na drobno se bo oddajala invalidom in njihovim družinam. — Potrebna je še razprava o invalidskih podporah, ki se bo v kratkem vršila s predstavniki invalidskih društev.

SPOR ZARADI ALBANSKE DELEGACIJE V ŽENEVI.

Belgrad, 1. sept. (Izv.) Albanska delegacija, ki jo vodi Fan Noli, je naletela v Ženevi na težkoče, ker ji Ahmed beg odrekava pravico predstavljati ljudstvo, ker je prišla do oblasti s silo. V Ženevi pričakujejo, da bo Ahmed beg poslal svojo dele-

gacijo. Naša delegacija bo podpirala stališče Ahmed bega.

SESTANEK MARINKOVIĆ-MUSSOLINI?

Belgrad, 1. sept. (Izv.) Po poročilih iz Zeneve dr. Marinković ne namerava po končanih konferencah iti v Pariz, ampak se bo sestal z Mussolinijem.

Belgrad, 1. sept. (Izv.) Po poročilih iz Dalmacije je Ljuba Jovanović odpotoval v Belgrad, kamor dospe jutri.

POVRNITEV OKUPACIJSKE SKODE.

Sušak, 1. septembra. (Izv.) V soboto se je sestala jugoslovansko-italijanska komisija za likvidacijo škode, provzročene vsled okupacije, da izplača likvidirane zneske. V sredo pojde komisija na Kastavščino, kjer ostane kakih deset dni, nato pa odide v Slovenijo.

PREPOVEDAN SHOD.

Zagreb, 1. septembra. (Izv.) Včeraj bi se imel vršiti shod komunistov, ki ga je pa policija prepovedala. Vsled tega so komunisti nekoliko podemonstrirali.

Zborovanje društva narodov.

Zeneva, 1. sept. (Izv.) Danes dopoldne je predsednik Hymans otvoril peto zborovanje Društva narodov. Ugotovil je, da se zborovanja udeležuje letos 54 držav. Ker je reparacijsko vprašanje na potu skorajšnje rešitve, se bo treba baviti z vprašanjem varnosti.

Zeneva, 1. sept. (Izv.) Društvo narodov je danes izvolilo za predsednika bivšega švicarskega predsednika Motto. Nato se je sklenilo, da se izvoli 6 komisij, ki naj pretrpejo predloženi materijal.

Berlin, 1. sept. (Izv.) Listi poročajo iz Londona, da namerava Mac Donald predložiti Društvu narodov nov načrt za medsebojno mirovno gospodarstvo.

London, 1. sept. (Izv.) Mac Donald se je včeraj vrnil v London. Danes odpotuje v Zenevo.

Pariz, 1. sept. (Izv.) Belgijski ministriški predsednik Theunis se je končno odločil, da pojde v Zenevo, kamor bo dospel v sredo.

DR. SEIPEL.

Dunaj, 1. sept. (Izv.) Zvezni kanceler dr. Seipel se je danes zjutraj vrnil iz Merana na Dunaj. Počuti se izvrstno. Svojih poslov za sedaj še ne bo prevzel, ker bo nadaljeval od zdravnikov predpisano zdravljenje.

MAŽARSKI PARLAMENT.

Budimpešta, 1. sept. (Izv.) Opozicija je izročila predsedstvu parlamenta zahtevo, podpisano od 30 poslancev, da se parlament, ki je bil odgođen do oktobra, takoj skliče. Predsedstvo je nato odredilo, da se prihodnja seja parlamenta vrši prihodnji petek.

ŽIVI ZGORELI.

London, 1. sept. (Izv.) Pri Nunitonu se je v soboto zvečer vnel avtomobil, ki je bil poln potnikov. Pet oseb je živih zgorelo, 2 nadaljni oseb sta pozneje umrli vsled opeklin, 5 oseb je pa težko ranjenih.

EKSPLOZIJE.

London, 1. sept. (Izv.) »Daily Mail« poroča iz Newyorka: V mestu Tupisa (Bolivija) je eksplodiralo skladišče smodnika. 15 oseb je mrtvih.

Carigrad, 1. sept. (Izv.) Smodnišnica Macri Ker pri Sv. Štefanu se je razletela. 15 oseb je ubitih.

Svilene trikot JUMPERJE

od 180 Din naprej NUDI TVRDKA

F. in I. GORIČAR, »Pri Ivanki« LJUBLJANA, Sv. Petra cesta štev. 29

Italijanska vlada proti Slovincem.

Trst, 29. avg. 1924.

Najnovejša ljubeznivost, ki jo je izkazala Mussolinijeva vlada nam Slovincem, je — kakor je »Slovenec« že poročal — prepoved socialnega tečaja na Pečinah. 150 dijakov se zbere, da bi poslušalo socialna predavanja, pa se jih mogočna vlada tako vstraši, da jim tečaj prepove in jih razpodi! Italijanski časopisi, piše o tej prepovedi, čveka, kakor bi šlo za kako zaroto proti državi. Nek vzrok morajo dobiti za svojo sramotno prepoved! Pojte se solit. Na javnih tečajih se bo o tem govorilo, kako zrušiti italijansko vevlevast! Saj sami dobro veste, da to ni res in vas je samo zloba in sovraštvo proti Slovincem, katerim ne privoščite nobenega kulturnega napredka, ki mu je za podlago slovanstvo! Če bi mi Slovenci ne imeli od takih in sličnih prepovedi proti delovanju na kulturnem polju neizmerne škode, bi se takim neumnim prepovedim smejali. — Toda opozoriti bomo ob tej priliki še na neko drugo ljubeznivost fašistovske vlade napram Slovincem, o kateri je »Slovenec« sicer tudi že kratko poročal, ki pa jo je jugoslovansko časopisje na sploh premalo povdarilo. Ta ljubeznivost je namreč tak škandal, da bi hoteli tako zakričati, da bi zanj zvedel ves svet!

To je naše nesrečno šolsko vprašanje. Čitatelji se bodo gotovo še spominjali, da je bivši fašistovski minister Gentile, (ki se je čez noč prelevil iz liberalca v fašista) uvel pred dobrim letom novo šolsko reformo, katero je Mussolini sam nazval najbolj fašistovsko delo fašistovske vlade. Bodi pa mimogrede omenjeno, da je Gentile moral pasti največ zaradi te svoje fašistovske reforme, ki je zadela po vsej Italiji na najhujši odpor. Njegov naslednik v naučnem ministrstvu je postal neki Cosali. Vse je mislilo, da bo novi minister stopil na novo, pametnejšo pot šolskih reform. Toda Cosali je izjavil, da je prevelik prijatelj Gentilija, da bi njegovo delo podiral in tako ostane skoro vse pri starem. Temu novemu šolskemu ministru so se predstavili pred kratkim tudi slovenski in nemški poslanci, proseč ga, da naj se uredi šolstvo med Slovenci in Nemci zopet na edino pravi, pametni podlagi materinega jezika. Nemški in slovenski časopisi prinašajo sedaj podrobnejša poročila o tej avdijenci, ki je bila mestoma zelo burna. Ministru se ni bilo mogoče približati z nobenim razlogom, gluh je bil za vsaki argument. Postal je nervozen in bil je v zadregi, ker ni mogel proti jasnim argumentom naših poslancev navesti nobenega pametnega protirazloga. Povedal je z brutalnim cinizmom, da vlada namerava poitalijančiti Nemce in Slovence ob meji.

Značilno je, da o tej avdijenci in njenem poteku nismo dosedaj še v nobenem italijanskem časopisu kaj čitali. Italijanskemu ljudstvu je treba posebno v tem trenutku take stvari prikriti. Ker bi se vendarle znabiti med Italijani našel še kak pošten človek in bi opozoril na tako nekulturno postopanje vlade proti svojim lojalnim državljanom druge narodnosti. — Što šolsko naredbo je nam Slovincem določena narodna smrt. V treh do petih letih ne bo več v Julijski Krajini nobene slovenske šole več. Ne delajmo si torej nobenih iluzij. Radi se ponašamo z narodno zavestjo našega naroda. Ker je naš narod tak! Toda številčno in gospodarsko smo preslabi, da bi se mogli upirati silnemu pritisku.

Mi Slovani v Italiji smo lojalni državljani, vestno izpolnjujemo državljanske dolžnosti; plačujemo davke, da nam se kri cedi izza nohtov, naši fantje služijo pri vo-

jakih, da so jih oficirji veseli in ne morejo prehladiti njih inteligentnosti in discipline ter jih kažejo Kalabrezom v zgled. A kaj nam vlada nudi za vse to! Narodno smrt! — Italijanski poslanik general Bodrero pa je ravno te dni v Ljubljani odkrival jugoslovanskemu zunanemu ministru Marinkoviću svoje srce in ga zagotavljal odkritosrčnega prijateljstva Italije do Jugoslavije...

Iz zunanje politike.

* Nemški komentariji o sprejetju Dawesovih zakonov. »Deutsche Tageszeitung« izjavlja, da je nemška vlada storila s tem trden sklep, izbrisati največjo sramoto, ki se je izza nesrečnega junija 1919 nahajala na nemški časti. — »Lokalanzeiger« (glasilo vevinistrije) pozdravlja dejstvo, da je vlada vzdržala bitko s svojim mnenjem in sklepa, da bodo prvemu koraku sledili še nadaljnji. — »Deutsche Allgem. Zeitung« (Stinnesov koncern) piše, da pomeni sprejetje Dawesovih zakonov novo poglavje v zgodovini povojnih let. — »Germanica« (centrum) smatra sprejetje londonskega dogovora v Reichstagu kot zmago političnega razuma in zmago nemške spravljivosti. — »Berliner Tageblatt« (demokr.) govori o državniškem činu, ki ga je napravil Reichstag z omenjenim glasovanjem. — »Vossische Zeitung« (neodv.) piše: Nemški narod si je oddahnil. — Socialdemokratski »Vorwärts« ugotavlja, da je nastopil z dnevom sprejetja polom nacionalistične demagogije.

* Mednarodna organizacija radikalnih socialistov? Kakor doznavamo iz Zeneve, iščejo radikalni socialisti iz Francije, Švice, Bolgarije in Švedske načina, kako bi ustanovili antanto radikalnih socialistov iz raznih držav.

* Razorožitev Danske. Kakor znan, je nedavno dobila Danska socialistično vlado g. Stanninga. Vlada je te dni sklenila izvesti popolno demobilizacijo, utemeljujoč svoj korak z opozorilom, da si mala država ne more dovoliti luksusa »narodne obrambe«, tem manj pa zato, ker vojna tehnika napreduje s silno brzino in ker je kot taka skoro izključni monopol vesil. Danska bi imela po načrtu socialistov samo 7000 policistov za vzdrževanje reda in miru. Če bo Danska ta načrt res izvedla, se ji ne bo treba nobene sovražne sile, hkrati pa bo gospodarsko procvitala, česar se o militarističnih državah ne more trditi.

Veličastna manifestacija na Brezjah.

Sestanek bivših vojakov.

Brezje, 31. avgusta 1924.

Na željo mnogih mož, ki so prestali grozote svetovne vojne na vseh bojnih poljanah in ki so že več let povpraševali in želeli sestankov tovarišev, so se sklicatelji odločili, da organizirajo sestanek vojakov iz svetovne vojne na priljubljenih Brezjah.

Ze na predvečer sestanka, v soboto, so pripeljali ojačeni popoldanski vlaki stotine mož iz naše Slovenije. Polna cerkev mož in mladeničev, ki so prečuli vso noč v cerkvi, opravljajoč zahvalne molitve in sv. spoved, je jasno pričala, kako se vsi ti možje zavedajo važnosti sestanka, ki je bil v prvi vrsti namenjen v zahvalo za vrnitev in molitev za padle tovariše. Z jutranjimi vlaki, na vozovih, peš in kolesih so začeli prihajati tisoči našega ljudstva, tako da se je zbralo do desetih do 8000 ljudi, med temi nad 5000 fantov in mož iz cele Slovenije. Svečanost tega pomembnega dne je otvoril bivši kurat, sedaj katehet g. F. Bonač s krasnim pol ure trajajočim govorom, v katerem se je spominjal vseh padlih slovenskih sinov brez izjeme, nato je za hip govor prekinil, da je godba Dravske divizijske oblasti zaigrala svečano žalno koračnico. Dalje je povdarjal, kakšne skušnje nam je prinesla svetovna vojna in končal s prelepo molitvijo za skupno domovino. Med v srec segajočim govorom pa smo opazili v očeh marsikaterega starega borca solzo ganotja ob spominu na prestane bridke preizkušnje in na prerano padle tovariše. Po pridigi je opravil g. Bonač na prostem sv. mašo, pri kateri je svirala vojaška godba cerkvene pesmi. Po maši je godba zaigrala državno himno, nakar so opravili navzoči bivši kurati, 12 po številu, molitve za padle tovariše, nakar je improvizirani pevski zbor, sestojč iz samih bivših trpinov svetovne vojne, zapel pod vodstvom g. naduč. M. Jovana žalostinko »Bla-gor mu« n pretresljivo pesem naših vojakov »Oj Doberdob slovenskih fantov grob.«

Skupno zborovanje pod milim nebom je vodil kaplan g. J. Hafner. V svojem pozdravnem govoru je naglašal namen zborovanja, ki je pred vsem verski in dobroteljen. Za njim so govorili gospodje: Ivan Matičič, pisatelj knjige: Na krvavih poljanah, frančiškan p. Aljančič, bivši dobrovoljec-poročnik na solunski fronti, ki je tudi napravil umik preko albanskih gor, bivši major Martin Colarič, monter Ignacij Mihovec, gozdni uradnik Marijan

S.

Iz južne Srbije.

Priprave za ustoličenje srbskega patriarha.

Pravoslavna cerkev v Srbiji je bila tesno spojena s srbskim državnim življenjem in politično usodo srbskega naroda, tako da je postala važen državni in politični instrument že v starem srbskem kraljestvu. Srbski kralj Stefan Dušan je postal gospodar cele Macedonije izvzemši Solun in se je proglasil l. 1345. za srpskega in grškega carja. Svojo in svojega naroda moč je hotel utrditi s cerkveno neodvisnostjo. Že l. 1346. je bil v Skoplju od srbskih plemičev in duhovščine izvoljen prvi srbski patriarh in l. 1375. se je srbski patriarhat začel imenovati pečki patriarhat s sedežem v Peči. L. 1690. je srbski patriarh Arzenij zapustil hkrati z avstrijsko vojsko Peč in se umaknil v Srem. Srbski patriarhat je sultan Mustafa III. l. 1766. ukinil. L. 1920. je bil srbski pravoslavni patriarhat obnovljen in izbran za patriarha metropolit belgrajsko-karlovški Dimitrije. Ker so bili prvi srbski patriarhi arhiepiskopi pečki, je Srbom narekovala njihova nacionalna in cerkvena prošlost, da se obnovi pečki patriarhat in novi patriarh ustoliči v

Peči. Ta čin so hoteli izvršiti z veliko slovesnostjo iz pietete do svoje stare zgodovine in so se priprave za to svečanost, ki so jo Srbi uvaževali bolj z nacionalnega nego s cerkvenega vidika, vršile že dalje črna. V Peči naj bi se razvil ves blesk, ki ga daje srbskemu narodu nova država, in moč države naj bi se tamošnjemu prebivalstvu pokazala v čim prikladnejši in umiljivi obliki.

Ustoličenje patriarha naj bi se izvršilo po starodavnem običaju. Zato se je ustoličenja udeležila kraljeva dvojica, predsednik vlade in minister za vere, številno vojaštvo, poslanci in zastopniki najvažnejših državnih prosvetnih institucij. Ustoličenje je bilo določeno za 28. avgust 1924. Ker je Peč od najbližnje železniške postaje Mitrovica zelo oddaljena, okrog 70 kilometrov, je bilo za prevažanje udeležnikov treba številnih avtomobilov. Za patriarha in njegovo spremstvo je odšel poseben vlak iz Belgrada že 23. avgusta, za povabljenе goste je odšel poseben vlak iz Belgrada dne 25. avgusta, kraljeva dvojica s spremstvom, vlada in verski predstavniki pa so se odpeljali naslednji dan. Vožnja do Mitrovice je trajala nad 17 ur, avtomobilna vožnja od Mitrovice do Peči pa nad dve uri.

Za tamošnje kraje je bilo treba skrbeti tudi za osebno varnost in so bile postavljene ob cesti številne straže, vidne in

nevidne za udeležence. Te izredne varnostne odredbe so bile udeležencem prvi pouk o razmerah v južni Srbiji in nudile prve vtise o nadlogah in težavah, ki tarejo državo v teh krajih in bodo še dolgo časa vsaki vladi delale skrbi. O tem pa več pozneje, ko bomo poročali o vtisih iz južne Srbije, ki je bila priča nekdanje moči in slave srbske države pa tudi njene največje tragedije. Ta zemlja je prepojena s krvjo, s srbsko in drugo, bogata po svoji prirodi, je bila sčasoma spreminjena skorodane v puščavo, je bila stoletja podobna kotlu, v katerem venomer vre, nemirna in strastna do današnjih dni, dežela, v kateri niso odločevala pravo in pravica, nego le moč po vsemeznika in sila narodov, ki so se uveljavljali na tej zemlji. Ni čuda, da miselnost tamošnjega prebivalstva ne vidi miselnosti povprečnega Evropejca. Večstoletno turško gospodarstvo je dalo deželi in življenju njenega prebivalstva pristno orientalsko obilježje, ne samo prebivalstvu, ki se je pomuslimanilo, nego tudi onim, ki so ostali kristjani. V južni Srbiji se ti odpira popolnoma nov svet, tuj, pa vendar prav vsled tega privlačen, da ga spoznavš, ne pa da se tam naseliš. Ostal ti bo pa kljub temu, da si razrešil sto in sto ugank in si si mogel razjasniti prej nepojmljive pojave, vendarle še uganka.

Hann, rač. svetnik Jože Pir in trgovec Rado Šturm. Za tem je predsednik zborovanja g. Hafner vprašal zborovalce, če žele, da se

1. v cerkvi na Brezjah obesi slika z javno zahvalo za božjo pomoč v vojni;
2. obvežejo se vsi zborovalci, vsak v svojem krogu delovati v korist tovarišem invalidom, slepcem, sirotam padlih tovarišev in gojiti bratsko vzajemnost med vojnimi tovariši;

3. že letos osnuje v vsaki župniji ali občini odbor, ki naj v teku enega leta postavi primeren spomenik ali ploščo z imeni padlih v vojski;

4. da se za točne obratovanje in hitro izpeljavo teh nalog izvoli poseben centralni odbor;

5. še kedaj priti na tak sestanek, kdaj in kje;

6. v svrhu pospeševanja naštetih nalog ustanovi na prihodnjem zborovanju zveza vojakov iz svetovne vojne.

Navzočji zborovalci so vse predloge soglasno sprejeli, sklenili so tudi, naj se čez leto dni vrši zopet tak sestanek na Brezjah ter izvolijo predsednikom odbora, ki bo skrbel za izvedbo stavljenih nalog g. Martina Colariča ter deset odbornikov. Nato je bilo zborovanje zaključeno.

Popoldne so se v nabito polni cerkvi vršile pete litanije Matere Božje. Po litanijah so zborovalci vzeli z veseljem na znanje pismene in brzojavne pozdrave zadržanih tovarišev ter sklenili energičen poziv vladi, naj sprejme in izvede invalidni zakon ter se zavzame za vse žrtve vojne brez razlike.

Med tem, ko so nekateri odhajali na vlake, so drugi ostali v veliki družbi tovarišev. Ves čas je godba Dravske divizijske oblasti neumorno igrala. Posebno pozornost in veselje bivših vojakov iz Judenburga je zbudil pri naših fantih nad vse priljubljeni župan iz Judenburga in naš rojak g. J. Kleindienst, ki se je osebno udeležil slavnosti.

Tovariši vojaki so tudi nabrali lepo vsoto za slepe invalide ter spominsko sliko.

Cela slovesnost je potekla brez incidenta, v največjem redu in v splošno zadovoljnost vseh navzočih.

Politične vesti.

Shodi SLS. V nedeljo dopoldne se je vršil shod SLS v Kočevju, kjer se vrše te dni občinske volitve. Velika dvorana hotela »Triest« je bila nabito polna, osobito delavstva. Poslušalci so z veliko pozornostjo sledili govornikom, narodnemu poslancu Karlu Skulju in Francu Tersglavu, ki sta orisala preobrat v naši državi k demokraciji ter opisovala vlogo, ki jo je igrala pri tem SLS. Navdušenje občinstva je bilo veliko in so se vsi izrekli za politiko SLS, ki uživa zaupanje ogromne večine slovenskega ljudstva. — Popoldne ob treh se je vršil istotako množestvilno obiskan shod krščansko-socialnega delavstva v Šalkovi vasi, kjer sta govorila ista dva govornika in so se sprejele resolucije glede osvoboditve delavcev, ki jih je prejšnji režim aretirjal, glede uzakonjenja splošnega delavskega zavarovanja, glede izboljšanja delovnih, osobito pa stanovanjskih razmer pri kočevskem rudokopu, glede železniške zveze Brod-Moravice itd.

Nepošten boj s samimi lažmi vodi opozicija proti sedanjí vladi, v prvi vrsti »Jutro«. Pravi, da se davki na vso moč iztirjujejo. Davki se pa ne iztirjujejo ne bolj ne manj kakor pod prejšnjo vlado, ki je kriva teh davkov in navijanja davčnega vijaka, dočim je nova vlada takoj ob svojem nastopu izjavila, da bo davke izenačila. Da take velike akcije ne more izvesti preko noči, je jasno vsakemu pametnemu človeku. Čisto na lepem si je tudi »Jutro« izmislilo, da je vlada »vrгла penzioniste čez prag«, kar se nikoli ni zgodilo, pač pa vlada dela na temeljiti preuredbi tega vprašanja v smislu potreb upokojencev, ki so ga prejšnji centralistični režimi popolnoma zavozili. Perfidno je od »Jutra« tudi, da očita sedanjí vladi velike stroške za armado, ko ne gre za nič drugega kakor za vzdrževanje tistega številna armade, ki je bilo določeno od prejšnjih režimov in ki se čez noč tudi ne da odpraviti, razen z novim proračunom. Če bi vlada v tem oziru kaj ukrenila, bi bili »samostalni demokrati« prvi, ki bi zagnali strašen vik in krik, češ da vlada »ruši državo!« Tudi korupcijo si »Jutro« izmišlja, ne da bi moglo vladi niti sence kakšne korupcije dokazati. Zanj je »korupcija«, da je bil g. Evgen Jarc imenovan za vladnega komisarja Kmetijske družbe, ker »Jutro« misli, da so ljudje že čisto pozabili, da je avtonomija Kmetijske družbe pogazil P. P. režim, ki je postavil za komisarja družbe uradnika, ki je plesal čisto po Žerjavovi piščalki. Profesor Jarc pa ima nalogo voditi posle družbe, dokler se ne vršijo volitve. Komisariji so sploh izum prejšnjega režima, ki je uničeval samoupravo in uveljavljal izvoljene funkcionarje, da je mogel po svojih orodjih

ljudsko voljo enostavno potlačiti, dočim uvaža nova vlada v upravo duha demokracije, enakopravnosti in spoštovanja do zakonov. Najbolj je »Jutrovcem« na potu komisija za pobijanje in preganjanje korupcije, kar je čisto umljivo, saj so s tem zakonom ogroženi vsi kolovodje Pašičeve in Pribičičeve stranke.

Velik apetit ima Uju, ki je predložilo ministru za prosveto dr. Korošcu zahtevo dubrovnškega kongresa, da se »naj osvobodijo verouk dogmatične podlage in izroči učiteljem samim«. Ujujevci bodo tako na eno kakor na drugo lahko čakali najmanj par stoletij.

Beleške.

»Kako pa to?« Ata »Narod« so včeraj zapisali tole: »V nekaterih državah so klerikalne stranke že na krmilu, drugod delajo z vsemi štirimi, da se polasté državne uprave, in ker jim gre delo vsled naivnosti ljudskih mas dobro od rok, so že začele sanjati o restavraciji nekdanje svetovne moči cezaropapizma. Črna internacionala, ki obeta človeštvu najhujšjo reakcijo, je že na pohodu.« — Ni pa dolgo tega, ko so ata trdili, da »klerikalni zmaj leži na tleh«, da »ljudstvo že spregleduje« in da »napredna misel čezdaljebolj prodira«.

Stari reakcionar iz Knafljeve ulice se je danes razkoračil zoper ljudovlado. Ljudovlada mu je nekaj nemogočega, neizpeljivega in ljudskega prepričanja sploh ne priznava, češ da je le »posledica harangiranja ljudskih mas po spretnih političnih mešetarjih.« Tako si »Slovenski narod« velika ljudska politična gibanja čisto enostavno razlaga. »Spreten političen mešetar« si nekaj izmisli in — ljudsko gibanje je tu. »Narod« ne ve, da vsa ta velika gibanja tiče v ljudski duši, dokler jih velika inteligenca ne zbudi, »politični mešetarji« pa ničesar ne zbuje in ne pokrenejo, kvečjem — samostalno demokratsko stranko.

Kačaski napad ob priliki kraljevega potovanja v južno Srbijo silno pretirava jo pašičevski in pribičevski listi in očitajo vladi, da pod njo niti najvišja oseba v državi ni varna pred razbojniki. Vpraša se pa, kdo je kriv kačastva v južni Srbiji? Te Kačake je ustvarila velesrbska centralistična vlada, ki je ondoto prebivalstvo s svojim nasiljem in korupcijo pritirala do obupa, potem pa sama oborožila razbojniške čete in uprizarjala pokolje med prebivalstvom, ki ni bilo varno ne življenja ne imetja pred bandami, plačanimi od P. P. režima.

Dopisi.

Vrhnika. V nedeljo, 31. t. m., se je vršila tu volitev župana. Izvoljen je dr. Janko Marolt. Zanj je oddal glasove klub obč. odbornikov SLS soglasno (18 po številu); dobil je tudi en glas od nasprotne delavske stranke. Vsi občinski svetovalci — 10 jih je — so odločni pristaši SLS. Orjuna, ki je pomagala JDS z vsemi sredstvi pri volitvi občinskih odbornikov, je sedaj odpovedala in z žalostjo gleda na svoje razvaline pristaši JDS in SKS, pametni elementi delavske stranke se pa nameravajo okleniti SLS, ker spoznavajo vedno bolj, da je to stranka dela in poštenja. Živel volilci SLS, živel naši odborniki in svetovalci SLS, živel naš župan!

Železniki. Tukajšnji sokolski dom so odprli že dve leti s pijančevanjem, plesom in divjanjem preko policijske ure do poznega jutra in večkrat tudi z medsebojnim klofutanjem. Končno so ga 6. julija vendarle slovesno otvorili. Toda za tisto napovedovanje je bilo vse tako klavirno, da še sami o slovesnosti niso pisali, daš živ v samem medsebojnem češenju. Ker se je nato slavje orlovske 15 letnice izvršilo kljub hudemu nalivu naravnost veličastno in je pokazala prireditelj našo neupogljivo voljo, in zlasti to, da so na naši strani vsi trezni in značajni okoličani, je lažnik v »Jutru« postavil vsa prireditel na glavo. Kako bi se bil lažnik razmahnil šele, ko bi ob lepem vremenu prišli napovedani gostje? Govornika, ki je lepo govoril o naših načelih, imenuje koristolovca, naši telovadbi, ki se je vršila brez izkušnje tako, da jo tudi strokovnjak mora pohvaliti, pa pravi prekopicavanje. Vrhunskih vaj naših Orlov s tistim res žalostnim sokolskim nastopom po številu in telovadbi res da ne moremo primerjati, saj so bili nevoljni nad njim še celo tisti, ki so šele pred kratkim politično oslepeli. »V sprevidu ni bilo resnega človeka, s katerim bi se bili mogli klerikalci ponašati« — pravi jutrovec. Kdo tem ljudem imponira — saj še drug drugemu ne, pač pa vsak samo sebi. Nam pa je v tistem njihovem sprevidu veliko imponiralo: Imponirala je orjunska skupina. Pet jih je bilo. Eden je bil zastopnik tistih, ki so jih najeli radi pretepanja in jim s pijačo vlivajo v betico načela, za drugim se je vlekla še nekaznovana smrt njegovega delavskega tovariša, za tretjim nje počeh boben in ga spremljajo solze cele poštene družine. Kaj nam je še imponiralo? Napol nagi naraščaj! Postopači in avtomobili ne imponirajo več, tudi kočije in dolgovoni ne. Laž ima kratke noge: z »Bog živi, p.... M.....« vas zabavajo vaši ljudje; nekoč so bili pri nas, pa jih ni zdržalo, pri vas jim

bolj imponira, sedaj so izobraženci. Sami raztresate po svetu svojo čast, le žal nam je, da je z vami vrsta dostojnih ljudi, ki jih upregate ponedolžnem v svojo voz, da zabijajo ti sočake za vas. Gospod Dermota, pravijo, da ste denarno podprli Sokolski dom: Mi pa bi želeli, da si postavite spomenik, ki bi bil za vas vse bolj časten in bi živel v sreči vseh poštenih ljudi: pomagajte nam do človeške šole, Vi in vsi, ki bi lahko! Sovraštva je preveč! — Mi pa bomo »Jutrovc« dopis dobro razširili, da vas zlasti okolica spozna, vi izobraženci, vi vsi, ki si tako imponirate!

Gornja Radgona. Tukajšnje kmetijsko bralno društvo obhaja v nedeljo, dne 14. septembra tridesetletnico svojega obstanka (ustanovljeno 16. septembra 1894). Ta veseli jubilej hoče društvo proslaviti na dostojen način z dopoldansko cerkevno slovesnostjo v župni cerkvi sv. Petra in z ljubko popoldansko prireditvijo v dvorani Posojilnice. Za cerkvenega govornika je naprošen soustanovitelj društva nekdanji tukajšnji kaplan g. kanonik in stolni župnik v Mariboru France Moravec, za slavnostnega govornika pri popoldanski prireditvi pa narodni poslanec g. Franjo Žebot. Sosednja društva, ki ste ob ustanovitvi in pozneje ob raznih prilikah veselje za narodno probujo rada posečala naše obmejno društvo v Gornji Radgoni, pridite tudi 14. septembra k nam, da pokažete, da ste istotako z nami stali vedno na braniku kršč. vere in narodne zavesti zlasti tukaj ob meji.

Slov. Bistrica. Tukajšnja podružnica SPD priredi dne 6. septembra 1924 ob pol 20. uri v hotelu Beograd koncert (komorna glasba), pri katerem sodelujejo rodbina Rodošek-Hanser in g. dr. Jagodič.

Iz Grajske vasi, p. Gomilsko. Pri nas se vrši v nedeljo, dne 7. septembra izredna slavnost odkritja spomenika padlim vojakom občine Grajska vas. Slavnost se prične ob pol 11. uri s sveto mašo na prostem. Zatem bo odkritje in blagoslovljenje spomenika, polaganja vencev itd. S tem bo združen tudi jubilej 20 letnice tukajšnjega prostovoljnega gasilnega društva. Ob 10. sprejem bratskih društev pred vasio, odhod k sv. maši. Po končani slavnosti defilacija pred spomenikom. Popoldne ob 2. uri zbirališče na veseličnem prostoru. Slavnostni govor, koncert vojaške godbe iz Maribora in ljudska veselica s petjem. K obilni udeležbi so vabljeni vsa sosednja društva. — Odbor.

Občinske volitve na Jesenicah.

V nedeljo dne 31. avgusta so se vršile na Jesenicah na Gorenjskem občinske volitve. Izid volitev je naslednji:

SLS 442 glasov (15 odbornikov), JDS 199 glasov (7), narodni socialisti 85 glasov (3), komunisti 128 glasov (4), socialni demokratje 88 glasov (3), radikalna stranka 42 glasov (1).

Volilec občine Jesenice! Pri nedeljskih občinskih volitvah ste po ogromni večini izkazali zaupanje naši Slov. Ljudski Stranki. Hvala vam, Jeseničani! Spoznali ste, da je edino SLS stranka, ki ji smete zaupati, kajti njenim možem ni za osebno korist ampak za blagor vseh jeseniških občanov.

Slov. Ljud. Stranka na Jesenicah močno raste in si utira pot pri vseh slojih. Jeseničani: zvestoba za zvestobo!

Krajevni odbor SLS na Jesenicah.

Dnevne novice.

Poslancem Jugoslovanskega kluba. — Seja Jugoslovanskega kluba se vrši v četrtek, dne 4. t. m. Navzočnost vseh poslancev obvezna.

Zlato mašo je slovesno obhajal dne 24. avgusta v Čermošnjah pri Semiču tamkajšnji g. župnik Jakob Lebar. Slavnostni cerkveni govor je imel g. Ivan Žerjav, mestni katehet v Ljubljani. Daj Bog g. zlato-mašniku, ki je še vedno čvrst in zdrav ter zelo vestno in točno vrši svoj poklic v cerkvi in šoli, dočakati še biserni jubilej!

Izplačilo poviška plač tobačnemu delavstvu. Finančni minister je pristal na izplačilo poviška plač tobačnemu delavstvu in postavno naredbo podpisal. Monopolska uprava pa je izplačilo zadržala. Zato se je posl. Gostinčar na prošnjo Zveze tobačnega delavstva v Ljubljani brzojavno obrnil na finančnega ministra, da pospeši izplačilo pri upravi monopola.

Pod bivšim režimom... »Hrvat« poroča iz Subotice, da je nastalo v znani aferi subotškega policijskega šefa Pavla Pavlovića nekaj novih momentov. Sedaj je proti njemu dvignilo državno pravdnistično obtožnico, da je nameraval umoriti bunjevskega župnika in nar. poslance Blaška Rajčica. To žuganje je svoj čas slišal tudi nekdanji poljedelski minister g. Pucelj, odrejena je bila preiskava, naposled pa se je s strani Pavlovićevih političnih prijateljev cela zadeva »zabašurila«.

Izidor Poljak †. Pred par dnevi je umrl v Brču (Bosna) znani pesnik in župnik Izidor Poljak v 41. letu starosti. Rodom je bil iz Beduje. Že kot vseučilišnik je pesnikoval ter izdal dve knjigi; zadnja — pod naslovom »Sa bijela brda« — je izšla šele nedavno. Poljak je bil fino občutljiv lirski strega krščanskega duha v slogu Verlainove »Sa-

gesse«. Sodeloval je pri mnogih katoliških revijah.

Pomočnik prosvetnega ministra. Za pomočnika je imenovan g. Ž. Vidanovič, nadzornik tega ministrstva v p. in bivši narodni poslanec.

Davidovičev glasilo v Novem Sadu. Davidovičevci bodo izdajali v Novem Sadu svoje glasilo. List se bo imenoval »Narod«.

Kolektivna pogodba z blagajničnimi zdravniki. Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu je odobril novo kolektivno pogodbo, ki jo je Okrožni urad v Ljubljani sklenil z Zvezo blagajničnih zdravnikov za Slovenijo. Ta pogodba velja od 1. junija t. l. dalje. Ko se pogodba dotika, se dostavi vsem blagajničnim zdravnikom. Novi pavšalni mesečni prejemki se nakažejo v septembru, ob kateri priliki se obrača tudi razložek na prejemkih za čas od 1. junija do 1. septembra.

Naš ekspert za razmejitev z Italijo. Za eksperta naše delegacije je imenovan g. dr. Žižek, načelnik v ministrstvu za trgovino in industrijo. G. dr. Žižek je že odpotoval na mejo, da prične v okvirju delegacije s svojim delovanjem.

Potovanje v Turčijo. Uradno se objavlja, da naši državljani ne morejo bivati na turškem ozemlju. Turška vlada ne da našim državljanom dovoljenja za večmesečno bivanje in policija izžene vsakogar, ki mu poteče enomesečni rok, ne oziraje se na to, ali je dotičnik tam zaposlen ali ne.

Požar v Zagrebu. V noči od nedelje na ponedeljek okoli 12. ure je nastal požar na igrališču »Victoria«, kjer so stale še tribune od sokolskega zleta. Tribune so do tal zgorele. Škoda znaša več stotisoč dinarjev.

Brzojavi observatorjev. Ministrstvo pošte in brzojava je dovolilo brezplačno odpravo brzojavk, ki jih pošiljajo naši observatorji in seizmološke postaje v Italijo in Francijo.

Poziv vsem, ki se zanimajo za razne orkestralne instrumente! Na konservatoriji Glasbene Maticе v Ljubljani se bodo v šolskem letu 1924-25 poučevali razni orkestralni instrumenti v prvi vrsti vijola, čelo, kontrabas, flauta, klarinet, oboa, trobenta, rog in pozavna. Te predmete poučujejo praktični godbeniki, povečini absolventi praškega konservatorija. Ravnateljstvo Glasbene Maticе vabi vse, ki se zanimajo za te instrumente, da se vpišejo na konservatorij ter obiskujejo pouk v posameznih instrumentih. Ko pouk absolutno virajo, jim je zagotovljen siguran in dober zaslužek kot poklicni godbeniki v raznih orkestrih.

Razpisani so naslednji poštni uradi: Črna pri Prevaljah, Gor. Lendava, Križe na Gorenjskem, Križevci v Prekmurju, Rogashevi, Dobrova pri Ljubljani, Srednja vas v Bohinju, Boh. Bela, Jurklošter, Kamna gorica, Radomlje, Zreče, Jezersko, Slivnica pri Celju in Kotlje.

Nevročljive poštné pošiljke za mesec julij. Razglas o nevročljivih pošiljkah je izšel te dni in je razobešen občinstvu v pogled na vseh poštah v Sloveniji.

Izpremema dostavnih okolišev pri poštah v Gornji Lendavi in Rogashevi. S 16. julijem t. l. je bil kraj Gornji Slaveč izločen iz okoliša pošte Gornje Lendave in priključen II. selskemu dostavnemu okraju pošte v Rogashevi. Dostavlja se po tem okraju ob torkih, četrkih in sobotah.

Ukradena krava. V noči od 27. do 28. avgusta je bila ukradena krava iz hleva Jožeta Zagorca, kamnoseka v Bršljinu pri Novem mestu. Krava je rdeče barve, ima na križu belo liso, lepo rožno veliko vime, ker je pred tednom odstavila tele. Vredna je okrog 400 Din. Sledi kažejo proti Stični na Dolenjskem. Kdor bi tatvino izsledil, naj proti nagradi 200 Din obvesti bližnjo orožniško postajo ali pa lastnika v Bršljinu.

Vse naše dejanje in govorjenje naj bi prevečala in oživljala ljubezen, prava človekoljubnost. A ravno to nebeško hčerko zamori — alkohol. O tem se boste prepričali, ako zahtevate eno številko našega lista brezplačno na ogled. Upravništvo »Preroda«, Ljubljana, Poljanski nasip št. 10.

Pri kupovanju Reumatisa, sredstva proti trganju in revmatizmu, treba paziti, da ni ponarejen, kajti pravi, ki ga izdeluje edino Mestna lekarna v Zagrebu, se dobiva za Ljubljano in okolico v lekarni Leustek.

Strašen zločin na Goriškem.

Znana družina Gabrijelčičeva v Avčah na Goriškem je svojčas oddala v najem svojo gostilno in trgovino nekemu Antonu Luschitzky, doma iz Borovnice. Pred šestimi meseci so Luschitzkemu odpovedali in 31. avgusta bi moral zapustiti prostore. V soboto, 30. avgusta, zvečer je Luschitzky povabil k sebi v svojo sobo gospo Avgusto Gabrijelčič in njeni hčerki Gabrijelo poročeno Gorjup, soprogo šolskega voditelja v Avčah, in Klavdijo Gabrijelčič, profesoricu na ljubljanskem liceju. Luschitzky je bil zelo prijazen in je celo smehljaje rekel, da ima neke protiračune. Ta večer bi se namreč moral napraviti obračun. Naenkrat je Luschitzky potegnil pištolo in ustrelil na gospo Avgusto Gabrijelčič, z drugim strelom je ustrelil njeno hčer gospo Gabrijelo Gorjup, s tretjim strelom je hotel ustreliti profesorico gđ. Klavdijo Gabrijelčič, ki je stala pri vratih, pa je zadel svojo ženo.

Nato se je vlegel na posteljo in si pognal kroglo v glavo.

Gospa Gabrijela Gorjup je bila takoj mrtva, njena mati pa je k sreči le lahko ranjena na prsih, a ne nevarno. Morilec sam se je zadel skozi sence, a je streljal tako nerodno, da bo najbrže izgubil samo eno oko. Oba zadnja so takoj prepeljali v Gorico v bolnico.

Gospo Gabrijelo Gorjup so pokopali včeraj dopoldne ob velikanski udeležbi ljudstva iz cele soške doline, kjer je povzročil zločin silno ogorčenje.

Težko prizadetim družinam naše iskreno sožalje.

Ljubljanske novice.

Ij Umrl je g. Jakob Dimnik, vpokojeni ravnatelj mestne deške šole na Ledinu. V nedeljo zvečer, ko se je vračal v Ljubljano, ga je na Zidanem mostu zadela kap. Prepeljali so ga v Ljubljano, kjer je v ponedeljek zjutraj ob pol 2. uri umrl. R. i. p.

Ij Umrl so v Ljubljani: Ana Zupan, zasebnica, 69 let. — Ivana Zoran, livarjeva vdova, 81 let. — Julijana Šarc, žena železn. nadzornika, 48 let. — Jakob Briški, delavec, 22 let. — Antonija Avsec, delavčeva žena, 43 let. — Marija Klaučnik, mestna uboga 74 let.

Ij Poročno zasedanje se odprlo 1. septembra v torek, dne 9. septembra in so do sedaj razpisane tele obravnave: V torek se vrši obravnava proti Florjanu Rusjanu, ki je obtožen po § 127 in pa proti Francetu Ježek radi uboja. Predsedoval bo senatu viš. sodni svetnik Miadič, zagovarjala pa bosta prvega obtoženca dr. Natlačen, drugega pa dr. Fr. Jan. V sredo 10. sept. se vršita dve obravnavi, pri katerih bo za javnost izključena in sicer proti Viktorju Habiču (§ 125) in proti trem obtožencem Antonu Dolčiču, Josipu Novaku in Ivanu Černjaku (§ 127). Predsednik bo sod. svet. Antloga, zagovorniki pa dr. Smole, dr. Krejči, dr. Zupanc in dr. Ravnihar. V četrtek 11. septembra bosta tudi dve obravnavi in sicer proti Heleni Stefančič (§ 134) in proti Petru Pircu (§ 140). Predsedoval bo sod. svetnik Kaiser, zagovorniki pa dr. Jerič in dr. Tekavčič. V petek, 12. sept. bo obravnava proti Alojziju Heufel (§ 197), predsednik sod. svet. Vehovar, zagovornik dr. Korun. V soboto, 13. septembra pa se bo vršila obravnava proti trgovcu Srebotnjaku (§ 197). Predsedoval bo viš. sod. svet. Skaberne. — Tudi obtožnica proti Jerančiču je že gotova, ni pa še določen dan obravnave.

Ij Pazite na kolesa. Železničarju Avgustu Čibeju je bilo ukradeno v gostilni Kačičevi na Dunajski cesti kolo znamke »Kintax«, vredno 2500 Din. — S hodnika pred kletjo na Tehnični srednji šoli je bilo ukradeno kolo znamke »Dürkopp-Dramaut« št. 573721, vredno 2500 Din, last instalaterja Jakoba Babnika. — V Mostah je bilo ukradeno kolo iste znamke posestniku Francu Gapu.

Ij Zlobna poškedba. Na poti v Rožno dolino so izruvali in polomili neznani zlikovci obcestno ograjo, last mestne občine. Tudi na električno napeljavno so metali kamenje, vsled česar je nastal kratek stik in je več luči ugasnilo.

Ij Policijske ovadbe. Včeraj je bilo vloženih 26 ovadb in sicer radi tatvine 3, radi kaljenja nočnega miru 4, radi prestopka cestno policijskega reda 10, radi prekrščenja policijske ure 4, radi pasjega kontumaca 2 in po ena ovadba radi poškedbe tuje lastnine, nedostojnega vedenja in ogrožanja telesne varnosti. Aretiranih pa je bilo 5 oseb in sicer dva radi postopanja in po eden radi izživljanja in radi kaljenja nočnega miru. Sicer je potekla nedelja mirno in ne beleži kronika razen par veseljakov, ki so zvečer prepevali in se malo spili s stražniki nobenih posebnosti.

Ij Ukradena plahta. Na Bregu je bila ukradena iz skladišča za cement plahta za vozove v velikosti 5 krat 7 m, vredna 1500 Din. Tat je znan, pa je pobegnil. Pred nakupom se svari.

I. Marijanski kongres

od 6. do 8. septembra t. l.

Petje pri I. Marijanskem kongresu. Note za obe pesmi pred posvetitvijo in po njej smo razposlali vsem onim, ki so se priglasili. Drugi jih pa lahko dobe v pisarni Pevske zveze, Miklošičeva cesta 7 in pred skupno vajo, ki bo v nedeljo, 7. septembra, točno ob pol treh v dvorani v Križankih. Pesmi sta zelo lahki in priprosti po obliki, izredno bogati in globoko občuteni po vsebini. Nobena molitev ne doseže pobožne pesmi, zato vabimo vse, tudi one, ki se še niso priglasili, da pridejo k skupni vaji in nam pomorejo.

Za mladinsko obhajilno svečanost, ki je določena na predpraznik Marijinega rojstva (v nedeljo 7. sept.) v treh skupinah, se mora ogreti ves ljubljanski mladi rod. Oklici in vabila so na vpogled ob vhodu vseh ljubljanskih svetlišč; razpodeljeni so v 3000 izvodih med starše in mladino. Naj se širijo od rok do rok, od stanovanja do stanovanja, od hiše do hiše. Kdor vabila ni prejel, naj se oglasi v prodajalni Ničman ali pa v Jugoslov. knjigarni. Dobí ga zastoj. Mladine naj ne moti, da so s svečanim skupnim obhajilom združeni tudi cerkveni govori. Naročeno je, da bo vse zelo

kratko in da bo sv. obhajilo delilo po več duhovnikov. Pred polosmo uro ni kazalo nastavit, ker utegne do takrat trajati obhajilo odraslih častilcev Marijinih. — Spovedovanje za mladino bo v soboto od dveh do štirih popoldne po vseh cerkvah. Prosim, da bi se to vpoštevalo.

Prošnja. Prav bi bilo, če bi hoteli ljubljanski cerkveni predstojniki poskrbeti, da bi se celotni sporedi Mar. kongresa pripeli na cerkvena vrata, za kar se potrebuje po dva izveda. (Na razpolago v pisarni odbora za Mar. kongres v škofijskem dvorcu desno od vhoda.)

Izvešček z objavo svetih opravil in govorov, ki bodo za časa Mar. kongresa v posameznih cerkvah, bi kazalo posebej napisati in pritrčiti na cerkvena vrata.

Prosveta.

pr. Marijin oratorij, v katerem bo »Ljubljana« poizkušala na kratko podati razvoj slovenske Marijine pesmi, bo za marsikatero obiskovavca Marijanskega kongresa najprivlačnejša točka. Lepo pesem vsakdo ljubi, tu so pa izbrane najznačilnejše in najlepše Marijine pesmi od večine skladateljev, ki so našo miljeno nebeško Mater slavili s pesmijo. Res da bi se v sicer bogati in pestri spored podalo še marsikatero važno ime (živahni Belar, za svoje čase temeljiti Cvek, mehki, blagoslavni Pavčič, iskreni Pogačnik, nežni Smolej, slovesni Vavken, zamišljeni Volarič in še ta in oni), toda »Ljubljana« se je morala omejiti, saj je le čuda, da se je drznila ob počitnicah pripravljati koncert, ko vse hiti iz mesta in je zbor razgnan po vsej Sloveniji; omejiti se tudi zato, ker bi predolgo petje poslušavce bolj utrudilo kot razvnelo. Sicer je pa 17 pesmi s tremi krasnimi orgelskimi točkami, ki jih bo zaigral vmes mojster Premrl, že tudi taka množica skladb, da se bo moglo precej jasno spoznati, koliko lepote in bogatstva je v naši nežni, pa hkrati plemeniti in veličastni Marijini pesmi nakopičenega. — Poprščevanje po tej nenavadni glasbeni prireditvi, dohajajoče od najrazličnejših strani, in pohvalno priznavanje pretega sporeda dokazuje, da je »Ljubljana« dobro zadela, estetičnemu čuvstvu ljubozni do Marije vsestransko ustrelega, ko je prevzela težko nalogo Marijinega oratorija, da splete venec iz najlepših cvetov, dehtočih na pisanih gredicah naše cerkvenoglasbene umetnosti, in z njim ovenča našo ljubo Mater, pozdravi našo milo Kraljico, poprosi našo dobrotno Pomočnico.

pr »Stanković« v Romuniji. Belgrajsko pevsko društvo »Stanković« namerava 1. oktobra odpotovati na turnejo v Romunijo. Posetili bodo Bukarešto, Iassy, Craiovo, Galac itd. Zbor se pripravlja na to turnejo.

pr II. mednarodna razstava knjig v Florenci. Koncem t. m. se bo vršila v Florenci II. mednarodna razstava knjig. Razstaviti smejo samo pravi izdajatelji, tipografi, pisatelji in naučne ustanove in sicer le dela, ki so izšla v njih izdaji.

pr Bernard Shaw v Rusiji. Angleški pisatelj Bernard Shaw namerava v jeseni obiskati Rusijo. Oktobra se poda v Leningrad in od tam v Moskvo in Južno Rusijo.

pr Jókai dobi nagrobni spomenik. Kakor nam pišejo iz Budimpešte, bodo postavili na kerepeškem pokopališču, kjer je Jókai pokopan, pesniku nagrobni spomenik. Deželni svet vpodabljačih umetnosti je razpisal v to svrho posebno konkurenco.

pr »Katja Kabanova« v Berlinu. Velika ljudska opera v Berlinu pripravlja Leoša Janáčka znamenito opero Katja Kabanova. Ta opera pripravlja še sledeča dela: Stravinskega »Petruško«, Ravelovo »L'heure espagnole«, Musorgskijevo »Kovančino« in dela avtorjev Bartoka, Čajkovskega in Buce.

pr Sovjetske visoke šole. Sovjet narodnih komisarjev je odločil, da lahko predavajo na visoki šoli vse osebe z zadostno znanstveno kvalifikacijo, katero potrdijo merodajni zaupniki komunistične stranke. Diplome o končanem študiju, položeni znanstveni izpiti ali pridobljena venia legendi nikakor ne odločajo in so sploh brezpotrebne.

pr Najnovejšo delo Franca Molnarja. Znani mažarski dramatik Franc Molnar je v Parizu pravkar dovršil svoj »Čevlček iz stekla«. Dopisniku lista »Mágyarország« je izjavil, da spada to njegovo delo nekako med »Lillom« in »Gospoško modro«.

Učiteljski vestnik.

Kako so ravnali z člani »Slomškove zveze« nadučitelji? Učiteljica začelnica se je bila prilna predstaviti nadučitelju ob nastopu nove službe. On je bil že informiran o njenem mišljenju in jo je sprejel skrajno hladno. Na njeno prošnjo, da bi ji nasvetoval kam naj se obrne za stanovanje, osorno odgovori: »Trg je velik — poiščite si ga sama.« In idealizem učiteljice-zachelnice je bil ubiti!

Pomagali so si tudi z denunciacijami. Učiteljica B. je prosila za učno mesto v T. Imela je liberalno mlajšo konkurentko. Da bi ji imenovanje preprečili, je šel njen kolega pred tedanjim višji školski svet in jo nesramno denunciral. Uvesti se je morala disciplinarna preiskava, in imenovanje je bilo odloženo. Ime ovađuha še do danes niso izdali, da bi dobil zaslužen plačilo. In vendar je pošteno ime prvo za vsako učiteljico. —

Učitelj S. je prosil za razpisano nadučiteljsko službo. Njegov konkurent, ki je po nesreči njegov začasni vodja, ga je ovađu, češ, da je protidržaven element, o čemer naj priča to, ker se je protivil delati referat za okrajno konferenco, ki ga navadno izdelujejo mlajše učne moči.

Brezsrčnost okrajnega šolskega nadzornika. Neki naš član je bil prestavljen radi anonimnih ovadb na zimo v kraj, kjer ni mogoče dobiti stanovanja. Prosil je, naj se ga iz tega razloga pusti vsaj čez zimo na istem mestu. Zagrozilo se mu je, da bode enostavno razrešen službe in moral je vsako jutro 6 km daleč v šolo ob vseh vremenskih nepravilnostih. — V kočevskem okraju se je bil zgodil ta-le slučaj: Učitelj se je bil udeležil zborovanja podružnice »Slomškove zveze«. Nekaj dni za tem je bil že odpuščen, a pozneje pa nastavljen daleč za hribe. Istotako je bil odslovljen neki drugi učitelj na Dolenjskem z izgovorom, da nima učiteljske mature, imel pa je gimnazijsko. Vabili so ga v UJU, češ, da se mu bode boljše godilo. Mož pa je ostal značaj in je še danes brez službe. — Pa prilično še kaj, gospod urednik, da bode svet pravilno ocenjeval jeremijade liberalnega učiteljstva po liberalnih listih.

Liberalni teror. Z Maribora smo dobili obvestilo sledeče vsebine: Vemo, da bodo silno vpili po liberalnem časopisju, če ne bo kdo izmed uju-jeve armade imenovan tja, kamor je kompetital. Daleč in dolgo časa bo donela pesem o klerikalni »strahovlad« , »korupciji« in ne vem, o čem še vse. Klicali bodo na pomoč srbsko in hrvatsko učiteljstvo, slikali sebe za mučnike in trpine, ter se svetu predstavljali kot največji poštenjaki. Zato pa hočem danes navesti le en sam primer, ki je tu v Mariboru znan in po njem naj si vsak sam ustvari sodbo o vpitju liberalnega učiteljstva. Za eno izmed tukajšnjih mest je prosila tudi učiteljica L., ki ima 25 službenih let, pa je niso predlagali, pač pa učiteljico M. D. F. z 5 službenimi leti! — Prva je učila, ko je bila druga še-le rojena. Vruha tega ima druga tudi moža in je tedaj že preskrbljena. In tako bi se delalo dalje, če bi bil ostal na vladi UJU-evski režim. Takega terorja nismo čutili na Štajerskem še nikoli in si ga ne želimo nikdar več nazaj.

Kako je bilo na Kranjskem? S kamniškega okraja nam pišejo: Članice »Slomškove zveze« smo silno trpele. Vse smo bile zaznamovane kot protidržaven element in smo bile izpostavljene raznovrstnemu šikaniranju. Dan za dnem smo prebirale »Slovenca« in težko čakale, da bi se te neznozne razmere že izpremenile. V ilustracijo razmer naj služi to-le kratko poročilo: Neka učiteljica, članica »Slomškove zveze«, je napravila drugi izpit in se nato začela pripravljati še na izpit za meščanske šole. To je bil izvedel tudi gosp. okr. šol. nadzornik K. Kmalu je bila prestavljena v P., češ, da bode uredila tam šolo, s katere je bil prestavljen učitelj L. In kam prestavljen? V M., ki je pol ure oddaljen od železnice, a P. so oddaljene 3 ure! Ko mu je učiteljica svetovala, da naj pošlje na enorazrednico moško učno moč v osebi g. P., se je izgovarjal, da je premalo vesten. Na njeno opombo, da ji bode z delom na enorazrednici nadaljnje študiranje onemogočeno, je nadzornik K. odgovoril: »Če študirate ali ne študirate, to mi je vseeno. Prestavim vas, kamor hočem v svojem okraju, in če vam ni prav, pustite službo.« Za UJU-jevce je pa skrbel, da so dobili najlepša mesta, nam Slomškarjem pa je metal polena pod noge, kjerkoli je mogel. Vkljub temu mu želimo še dolgo življenje v pokoju.

Socialni vestnik.

AMERIŠKI PRISELJENIŠKI ZAKON.

(Konec.)

Narodnost.

a) Za pripadnost kvoti uporablja zakon besedo narodnost (nationality). Narodnost se določa po deželi rojstva. V tem se kolonije, podložne države ali samoupravni dominioti, za katere navaja popis prebivalstva iz l. 1890 posebno statistiko, smatrajo kot posebne države.

Glede odločevanja narodnosti po rojstvu veljajo sledeče izjeme:

1. Narodnost mladoletnega otroka izpod 21 leta, ki se ni rodil v Zedinjenih državah in ki pride v spremstvu staršev, se ravna po rojstveni državi staršev.

2. Ako je bila rojena žena v eni, mož pa v drugi državi, pa je kvota njene rojstne države izčrpana, potem se sme pripadnost h kvoti ravnati po rojstni državi njenega moža, če pride v spremstvu svojega moža. Seveja mora imeti mož priseljeniški vizum kakor tudi žena in kvota moževe rojstne države ne sme biti izčrpana. Kdor se je rodil v Združenih državah, pa je izgubil ameriško državljanstvo, se smatra kakor da se je rodil v oni državi, katere podanik je sedaj. Ako pa sploh nima državljanstva, potem se smatra, da se je rodil v oni državi, iz katere prihaja.

b) Državni, trgovski in delovni tajnik morajo čim preje pripraviti poročilo, iz katerega bo točno razvidno število prebivalcev posameznih narodnosti, nastanjenih v Zedinjenih državah po popisu prebivalstva iz leta 1890. Pri tej prilici naj se navedejo številke, koliko oseb je bilo rojenih v takih državah, kolonijah, ali pokrajinah, glede katerih so nastale take

izpremembe v političnih mejah, kakršne niso obstojale in niso navedene v popisu prebivalstva iz leta 1890.

c) Taka poročila, cenitve in popravke mora izdelati vsako leto in obvestiti o tem predsednika, ki tedaj proglasi kvote posameznih držav (poglavje 12).

Kdo je izključen iz Združenih držav,

a) Noben priseljenec ne sme biti pripuščen v Združene države razen:

1. ako ima še vedno veljaven priseljeniški vizum ali če se je rodil na potu od staršev, ki imajo tak vizum;

2. ako pripada narodnosti, navedeni v vizumu;

3. ako je priseljenec izven kvote in kot tak naveden v vizumu;

4. ako sicer odgovarja splošnim priseljeniškim predpisom.

b) Priseljenci, ki so bili že popreje zakonito pripuščeni v Združene države, smejo biti po začasni odsotnosti zopet pripuščeni, ne da bi se od njih zahteval priseljeniški vizum.

c) Noben inozemec ne sme biti pripuščen v Združene države, ki ne more postati državljan Združenih držav. (To določilo je izzvalo od strani Japonske oster protest, ker smejo po zakonu biti naturalizirani le belokožci in Afrikanci.) Izjema glede inozemcev velja samo za tiste, ki se vračajo po začasni odsotnosti, za duhovnike, profesorje, njihove žene in mladoletne otroke in dijake, ravnotako tudi za tiste, ki se v zmislu poglavja 3. ne smarajo za priseljenca (poglavje 13).

Deportacije.

Vsaki inozemec mora biti deportiran (poslan v staro domovino), če se kdaj pozneje ugotovi, da v času svojega prihoda po zakonu ni imel pravice priti v Združene države ali ako je ostal v Ameriki dlje kot dopušča zakon.

Secretary of habor sme pod gotovimi pogoji, nanašajočimi se na vzdrževanje in preskrbo, dovoliti, da sme inozemski otrok izpod 16 let starosti, ki je bil začasno pripuščen v Združene države, ostati tam kaj trajno, ako je en izmed staršev ameriški državljan (poglavje 14).

Še nekaj pripomb: Splošni priseljeniški zakon označuje čas, tekem katerega sme biti kdo deportiran, kdor je protizakonito prišel v Združene države.

Novi zakon pa pravi dobesedno: »Ako se po prihodu inozemca kdaj ugotovi, da je v času svojega prihoda prišel v Združene države protizakonito ali ako je ostal v državi dlje časa kot to dopušča zakon ali naredbe, mora biti tak inozemec aretiran, zaprt in deportiran...«

V zmislu naredbe se nanaša ta predpis samo na one inozemce, ki pridejo v Združene države po 1. juliju 1924. Seveda pa to še ne pomeni da oseba, ki je prišla protizakonito v Združene države pred tem datumom, ne bi mogla biti deportirana, ampak pomeni samo to, da zanj ne veljajo strogi predpisi novega zakona glede deportacije tistih, ki pridejo protizakonito v državo. Taka oseba more biti deportirana po določenih splošnega priseljeniškega zakona iz leta 1917. Glede tistih oseb, ki so prišle v Združene države, prekršivši predpise starega kvotnega zakona iz leta 1921, velja glede deportacije stari zakon.

Kazni za protizakonito prevažanje.

Parobrodniim društvom, brodolastnikom, agentom itd. je prepovedano čez morje prevažati priseljence (razen iz sosednjih ozemelj), katerih vizum je potekel in take kvotne priseljence, ki imajo vizum, ki jih uvrščuje med priseljence izven kvote. Za vsakega takega priseljenca znaša kazen 1000 dolarjev in povrh tega še vsoota, enaka vožnji, ki jo je plačal priseljenec (poglavje 16).

Prihod iz sosednjih ozemelj.

Generalni priseljeniški komisar je pooblaščen skleniti pogodbe s prometnimi društvi glede prihoda in pregleda inozemcev, ki prihajajo v Združene države iz ali preko sosednega inozemskega ozemlja. Nobenemu priseljencu, ki pride iz sosednega ozemlja, se ne dovoli vstop v Združene države, razen če dokaže, da je v to sosednje ozemlje prišel potom društva, ki odgovarja vsem predpisom tega zakona ali da je prišel na sosednje ozemlje vsaj dve leti pred svojim prihodom v Združene države. V tem oziru so izvetni inozemci, ki so bili že pozneje pripuščeni v Združene države in ki se vračajo po začasni odsotnosti (poglavje 17).

Neuporabljeni priseljeniški vizumi.

Ako se kvotnemu priseljencu pri prihodu v ameriško luko ne dovoli vstop ali ako ne pride poprej predno je potekel rok, označen na njegovem vizumu oziroma ako se ugotovi, da tak ne spada pod kvoto tedaj se tak vizum ne sme dati kakemu drugemu priseljencu.

Kazenski predpisi.

Poglavje 22. določa strogo kazen — največ 10 tisoč dolarjev ali pet let zapor — za vse tiste, ki ponarede priseljeniški vizum ali »permite«, kakor tudi za tiste, ki vedoma uporabljajo take ponarejene dokumente.

Enaka kazen zadene tistega, ki prošnji za priseljeniški vizum da drugo ime ali ki prodaja svoj vizum drugi osebi, katera do tega nima nobene pravice. Ravnotako je podvržena tej kazni oseba, ki dobi priseljeniške do-

kumente na temelju lažnih navedb pod tri prisego.

Nesposobne osebe za naturalizacijo.

S tem zakonom je prepovedano priseljevanje oseb, ki niso sposobne za naturalizacijo. V poglavju 28. se naštevajo take osebe. Naturalizacijski zakon predpisuje, da smejo biti naturalizirani samo belokožci in osebe afriških plemen. — Naturalizacija Kitajcev je prepovedana s posebnim zakonom. Za vedno pa izključujejo iz ameriškega državljanstva ameriške vojaške dezertirje za časa svetovne vojne in tiste državljane nevtralnih držav, ki so imeli prvi papir, pa so kot inozemci zahtevali oprostitve od vojaške službe za časa svetovne vojne. Kdor ne more postati ameriški državljan, se tudi ne more priseliti v družene države.

Adoptacija in poroka potom pooblastila.

V poglavju 29. se razlagajo izrazi otroci, oče, mati in se pri tej priliki povdara, da se smatrajo samo tisti za prave adoptirane, ako se je adoptacija izvršila pred 1. januarjem 1924.

Zakon izrecno povdara, da ne priznava porok, izvršenih potom pooblastil (by proxy per procura).

• • •

To so v glavnem točke novega priseljenskega zakona, veljavnega od 1. julija 1924 in katerega mora poznati vsak, ki se misli izseliti v Ameriko.

s Mednarodni kongres za socialno politiko. V dnevih od 2. do 6. oktobra se bo vršil v prostorih čehoslovaške poslanske zbornice v Pragi mednarodni kongres za socialno politiko. Kongresa se bodo udeležili med drugimi: posl. Jože Gostinčar za Jugosl. strokovno zvezo, Luj Brentans (Nemčija), prof. dr. Engliš (ČSR), dr. Karol Renner (Avstrija), Albert Thomas, ravnatelj mednarodnega delovnega urada (Ženeva), dr. L. Winter (ČSR), p. Woelke (Varšava) ter odlični zastopniki Francije, Italije, Španije, Anglije in Zedinjenih držav. Častnim predsednikom so bili izvoljeni dr. Beneš, Habrman in francoski minister dela Godard. Predsednikom bo najbrže izvoljen Branting. Ako Brantingu ne bi bilo mogoče priti v čiško prestolico, bodo najbrže izvolili predsednikom Arturja Fontaine, predsednika upravnega sveta mednarodnega delovnega urada v Ženevi. Čehoslovaška, Avstrija in Nemčija so udeležencem spregledale vizum in jim dovolile popust za vožnjo.

Pevska zveza.

Odborova seja bo v sredo 3. septembra ob petih popoldne v Akad. domu, Miklošičeva cesta 5. Prosim vse gg., ki so bili izvoljeni na zadnjem običnem zboru in so bili obveščeni o izvolitvi pismeno (glej tudi »Slovenec« od 31. avg.), da se seje udeležijo, ker bo dnevni red zelo važen.

Ljubljansko okrožje: Ožji odbor za zimski koncert bo imel 3. septembra ob 4. v Akad. domu sejo.

Dijaški vestnik.

Podružnica SDZ za ribniški okraj ima dne 8. septembra ob 9. uri dopoldne izredni občni zbor v društveni dvorani.

Naznanila.

Krekova mladina (dram. odsek) sklicuje sestanek vsega članstva v četrtek, 4. t. m. — Udeležba obvezna za vse člane in članice. Tovariši in tovarišice pripeljite nove člane. Odbor.

Društvo najemnikov za Slovenijo opozarja, da se vrši prihodnja javna odborova seja v sredo dne 3. sept. ob 20 v veliki dvorani Mestnega doma. Društvena pisarna, daje članom dnevno od 18 do 20 informacije Sv. Petra cesta 12., prtiliže, desno.

Turistika in sport.

MEETING ZA LAHKOATLETSKA PRVENSTVA JUGOSLAVIJE.

Na sportnem prostoru SK Ilirije so se vršila v soboto in v nedeljo lahkootleška tekmovanja za prvenstvo Jugoslovije ob udeležbi vseh znatnejših klubov države, ki goje lahko atletiko. Od slovenskih klubov so bili zastopani SK Primorje, SK Ilirija in SK Jadran. Posebno število so nastopili zagrebški klubi HASK, Marathon, Mačevalački SK, Policijski SK in Gradjanski SK. Tekmovali so nadalje Šumadija (Beograd), Željezničarski SK (Vel. Bečkerek) in Uskok (Capljina).

Tekmovanja so se razvijala pod večjim vodstvom Ljubljanskega lahkootleškega podsaveza oba dni točno po programu. Obžalovati je, da se ni zanimala zanje v večji meri naša širša publika, da bi se seznanila s to najidealnejšo panogo sporta in telesne vzgoje vobče. Moški rezultati v splošnem niso tako dobri kot se je pričakovalo; dosegla sta le dva nova jugoslovanska rekorda. Nekoliko leži vzrok v tem, da je bilo odsotnih nekaj najboljših atletov, kakor Ferковиć (HASK), Narančič (HASK) in Ambrozi (Vel. Bečkerek). Na rezultate na kratke proge, v katerih sta prevladovala izborna tekača Primorja Valtrič in Perpar, je vplival neugodno zopet protivni

veter. S stališča našega ožjega domačega sporta smo z uspehi, ki so jih dosegli na meetingu atletičnih treh klubov, popolnoma zadovoljni. Posebno ako pomislimo samo dve ali tri leta nazaj, na rojstna leta naše atletike, ko niti misliti nismo mogli na enakovredno tekmovanje z zagrebškimi klubi.

Rezultati v ženski atletiki so na celj črti odlični. Približujejo se dobrim mednarodnim rezultatom in nadkriljujejo celo vrsto dosedanjih jugoslovanskih rekordov.

Ženska tekmovanja in del moških so bila absolvirana v soboto. Rezultati se glase:

Dame: 60 m: 1. Šantel 8.4 sek., 2. Prevec, 3. Bernik. — 100 m: 1. Šantel 13.6, 2. Prevec, 3. Bernik. — Skok v višino: 1. Šantel 135 cm, Prevec 125, Petan (II) 115. — Skok v daljino: 1. Šantel 471 cm, Prevec 448, Šantel V. 436. — Krogla: 1. Bernik 783 cm, 2. Križ 763, 3. Prevec S. 670. — Disk: 1. Križ 21.29, 2. Prevec 20.12, Kanoni (II) 15.73. — Kopje: 1. Prevec 24.50 m, 2. Sever (Pr) 20.79, 3. Bernik 20.40. — Stafeta 4 x 60 m: 1. Primorje 33.4, 2. Ilirija.

Moški: 1500 m: 1. Percl (Mar.) 4:32.6, 2. Držaj (Ilir.), 3. Kristan (Jadr.) — Hoja 3000 m: Dobrin (HASK) 15.6, 2. Remet (Mar.), 3. Hoffmann (HASK). — Skok v višino: 1. Zgaga (Mar.) 175 cm, 2. Leandrov (HASK), 3. Telesko (Vel. Bečkerek). — Troskok: 1. Zgaga 12.32 m, 2. Leandrov 11.82, 3. Telesko 11.69. — Krogla: Leandrov 11.26, 2. Gašpar 11.10, 3. Derganc (Ilir.) 10.50. — Kladivo: 1. Gašpar 24.91, 2. dr. Kulčar (Mačev.) 22.23, 3. Leandrov 18.48.

Zaključeni so bili nadalje v soboto predteki na 100 m, 200 m in 400 m. V finale na 100 m so prišli Valtrič, Perpar, Matz in Jorgovič; najboljši čas v predteku je dosegel Valtrič (11.4). Za finale na 400 m so se kvalificirali: Valtrič, Koch, Popovič in Križarič, najboljši čas je imel zopet Valtrič (56.7). V finale na 200 m dospejo Perpar, Valtrič, Matz in Plehati, najboljši čas Matz (24.3).

Rezultati drugega dne so: 100 m: 1. Valtrič (Prim.) 11.4, 2. Perpar (Prim.), 3. Matz. — 200 m: 1. Valtrič 23.6, 2. Perpar, 3. Plehati (HASK). — 400 m: 1. Valtrič 53.6, 2. Križarič (HASK), 3. Popovič (Šum.). — Stafeta 4 x 100 m: 1. Primorje 46.1, 2. HASK, 3. Šumadija. — 5000 m: 1. Percl (Marat.) 17.12.6, 2. Deržaj (Ilir.), 3. Kristan (Jadr.). — 800 m: 1. Rosenkranz (HASK) 2:9, 2. Vidmajer (Ilir.), 3. Persche (Ilir.). — Skok v daljavo: 1. Telesko (Zelj.) 613, 2. Zgaga (Marat.) 611, 3. Leandrov 603. — Skok ob palici: 1. Kovačec (HASK) 3 m, 2. Štrekelj (Ilir.) 290, 3. Telesko 280. — Disk: 1. Zoraja (Polic. ŠK, Zagreb) 35.40, 2. Bratulič (Pol.) 34.25, 3. Gašpar (HASK) 33.90. — Kopje: 1. Gašpar 50.88, 2. Orehek (Ilir.) 42.10, 3. Valentekovič (Gradj.).

Rezultata Percla na 5000 m in Gašparja v metu kopja sta nova jugoslovanska rekorda, rezultati Valtriča na 200 m, na 400 m, Orehka v metu kopja in Štrekelja v skoku ob palici so novi slovenski rekordi.

Končna klasifikacija: ženska atletika: 1. Primorje 55 točk, 2. Ilirija 24 točk; moška atletika: 1. HASK 53 točk, 2. Primorje 31 t., 3. Marathon 26 t., 4. Ilirija 17 t., 5. Polic. ŠK 8 t., 6. Željezn. ŠK 8 t., 7. Mačevalački ŠK 4 t., 8. Šumadija 3 t., 9. Jadran 2 t., 10. Gradjanski 1 točka.

Prvenstvo Slovenije v kolesarstvu. Na cesti Ljubljana-Maribor (136 km) se je vršila v nedeljo kolesarska dirka za prvenstvo Slovenije, ki ga je dosegel Ivan Kosmatin (SK Primorje) v izvrstnem času 4 ur 31 minut 16 sekund. Kot drugi je prišel na cilj skoro pol ure za Kosmatinom Bračič (Edelweiss, Maribor), kot tretji Prah (Ilirija, Ljubljana), nato Nabergoj (Perun, Maribor), Pečnik (Danica, Jezica) itd.

Nogomet, Ilirija je igrala v nedeljo v Mariboru proti Rapidu z rezultatom 2:2. V obeh moštvih je nastopilo nekaj rezervnih igralcev, ki so se pa v moštvu Ilirije obnesli mnogo slabše kot v Rapidu. Ilirija je brezuspešno preizkušala po daljšem presledku Dolinarja najprej na desnem krilu, nato kot levega halfa. Ker so imeli razen tega tudi nekateri drugi igrači slab dan, ni podala one igre, kakor se jo je pričakovalo in Rapid je povsem upravičeno dosegel neodločen izid. — V Zagrebu je gostovala v soboto in nedeljo dunajska Admira. Porazila je HASK prvi dan z 3:3, drugi dan 1:0. Gradjanski je igral s Ferencvarosom TC iz Budimpešte z rezultati 1:2 in 2:3. Finalna tekma za prvenstvo hrvatske province Marsonija (Brod)—Čakovečki SK je končala z izidom 2:0 za Marsonijo.

Prvo kolo tekme za nogometno prvenstvo Jugoslovije se vrši 7. t. m. V Ljubljani igra Ilirija in Sarajevski amaterski SK, v Beogradu Jugoslovija in Slavija iz Osijek, v Splitu Hajduk in Gradjanski iz Zagreba. Subotički prvak je v prvem kolu prost. Tekmo Ilirija—SASK vodi zagrebški sodnik Fabris. SASK ostane v Ljubljani tudi na praznik 8. t. mes., da igra ali prijateljsko tekmo z Ilirijo ali pa da nastopi proti ljubljanskemu reprezentančnemu moštvu, ki ima igrati 14. t. m. v Osijeku ali Zagrebu v tekmah za kraljev pokal.

KOLESARSKA DIRKA

TEZNO PRI MARIBORU

7. IN 8. SEPTEMBRA 1924

Rezultati v avtomobilni gorski dirki na Vrhnikih v Ljubljani. Pri izredno težavni gorski dirki, na cesti polni ostrih vijug, katero je priredil dne 24. avgusta t. l. SHS avtomobilni klub na Vrhnikih pri Ljubljani in ki se je vršila ob veliki udeležbi tu- in inozemskih gledalcev, vzbujala sta oba v serijah izvršena Fiat-voza »501 Sport« gg. Herberstein in Ghyzy

Iz širnega sveta.

— Prof. Stanislaw Smolka t. V Nowoszeleu (Polesje) je umrl t. dni poljski vseučiliški profesor Stanislaw Smolka, član akademije znanosti, v 70. letu svoje starosti. Bil je sin znanega utemeljitelja avstrijskega parlamentarizma, Friderika Smolke. Zaprtil je celo vrsto zgodovinskih del.

— 10 : 3 ali izvolitev predsednika Zedinjenih držav. Kakor poročajo iz Newyorka, je neka borzijska trdka sprejela nalog, staviti 100.000 dolarjev za ponovno izvolitev Coolidgea predsednikom Zedinjenim držav. Protistava znaša samo 30.000 dolarjev.

— Sneg v avgustu. »Prager Presse« doznava iz Plznja, da je padel pred par dnevi izdaten sneg na višje točke šumavskih gora.

— »Sudetendeutschland«. Čehoslovaška vlada je upravičeno prepovedala uporabo označbe »Sudetendeutschland«. Nemci v Čehoslovaški republikli se še niso nič naučili.

— Nesposobni? »Kölnische Volkszeitung« poroča iz Pariza: V Toulonu se baviijo trije nemški inženirji s popravilom strojev na bivši križarki »Metz«. Ladjo je izročila Nemčija na podlagi versajske pogodbe. Francoski tehnikli baže ne morejo popraviti nastalih poškodb.

— Odkritje novih faraonskih grobov. Kakor poročajo pariški listi, se je posrečilo nedaleč od Tutankhamenove grobnice odkriti tri nove grobove. Na sled teh grobov, ki so za tisoč let starejši od Tutankhamenovega groba, so prišli po podatkih, napisanih na Tutankhamenovih spominskih kamenih. Preiskavanje teh grobov se je pričelo z dovoljenjem egiptovske vlade na stroške čikaškega bankirja Harolda Kelseyja, ki je žrtvoval v ta namen 100.000 dolarjev. V krogih egiptologov se čuje, da bodo nove izkopljine še vse zanimivejše in veliko lepše kakor pa one iz Tutankhamenovega groba. Egiptovska vlada je Kelseyju svetovala, naj bi večji del izkopljlin prepustil egiptovski državi.

— Podjeten potnik. Poročnik grške vojske Col Zeltina hoče peš prepotovati Saharo. Izbral si je črto Tougart-Timbukt, ki meri 400 kilometrov. Mož se je že podal na dolgo pot.

— Grof Ladislav Szécheny — bodoči mažarski kralj. Glasilo mažarskega poslanca Kasaya, »Esti Kurir«, objavlja senzacionalna odkritja o propagandi, ki jo je vršil ameriško-madžarski duhovnik Jožef Marczinko za izvolitev novega kralja v osebi washingtonskega poslanika grofa Ladislava Széchenyja. Marczinko je bil v zvezi s »probujajočimi«, katerim je dopovedoval, da more državo rešiti le »narodni« kralj. Grof Szécheny, mož znane Lady Vanderbilt, bi bil najbolj pripraven, ker bi ameriški bankirji v tem slučaju odvlili svoje močnjčke, nakar bi se razlil dolarski blagoslov po vsej Mažarski. Sedaj nabira Marczinko milodare za Mažarsko.

— Japonska pred novo katastrofo? Iz Tokija poročajo, da prihajajo iz cele Japonske vesti o novih potresih. V notranjosti tokijskega zaliva se je obala zrušila za en meter. To znamenje je sumljivo, ker so bili tudi lanski potresi v tesni zvezi s predhodnim padanjem obale. Prebivalstvo je v velikih skrbah za bodočnost.

— Avstrija proglašena za »čisto deželo«. Do nedavno so še zahtevale oblasti, da se morajo avstrijski izseljenci v Zedinjenih državah prestati dvomesečno karanteno, kakor velja to za jugovzhodne evropske dežele. To je veljalo ševeda le za potnike III. razreda, ki so morali čakati v pristaniških mestih Cherbourg, Hamburg, Southampton, Rotterdam itd. Na odločni pritisk avstrijskega delegata o priliki izseljeniške konference v Rimu so pa vendarle proglasili Avstrijo kot »čisto deželo. Odslej bo avstrijskim izseljencem dovoljeno direktno ukrcanje v navedenih pristaniščih in ne bodo izpostavljeni ponižujoči reviziji, javnemu kopanju, pranju, desinfekciji in sličnim proceduram. Ali je storil naš delegat v Rimu svojo dolžnost? Toda mi nismo več »srednja« Evropa, kakor Avstrija, marveč Balkan...

— Evropski filmski kartel. »Neues Wiener Tagblatt« poroča, da se snujejo enotne produkcijske zadrage za evropsko filmsko industrijo. Ustanovili so jih že v Rimu, Parizu in Berlinu. Sedaj se pogajajo že tudi druge države. Avstrija, Čehoslovaška in Mažarska bi se udeležile s sedem odstotki. Gre za to, da bo Evropa na tem polju izpodbila ameriško konkurenco.

— Potujoči kalif. »Chicago Tribune« je dobila iz Ženeve vest, da se je bivši kalif Abdul Medžid preselil s svojimi štirimi ženami iz Montreux-a v Južno Francijo.

— Morilec zemljoradniških ministrov na poti v Prago? Praška »Tribuna« poroča: Zemljoradniška emigracija Bolgarije je sprejela z bolgarske meje brozjavko, češ, da je bil v Prago poslan polkovnik Grdev z misijo, naj umori ministre Obova, Atanasova in Stojanova. Omenjeni so pristaši Stamboljskega.

posebno pozornost. Dasi je voz g. Herbersteina, kakor smo naknadno doznali, kot voz za splošno uporabo napravil pred dirko več kot 18.000 km, voz g. Ghyzy-ja pa le 300 km, sta vendar oba voza z razliko 1 in eno petino sekunde dosegla cilj kot prvi in drugi svojega razreda. Ta uspeh jasno izpričuje odlično kakovost turinskih Fiat-izdelkov.

— Rimsko zgodovino Tita Livija našli?

Po svetovnih listih gre vest, da je neapeljski vseučiliški profesor De Martino-Fusco v nekem samostanu našel vseh 107 knjig Rimske zgodovine Tita Livija. V resničnost vesti nihče ne verjame. Profesor De Martino-Fusco sam odklanja vsako pojasnilo.

— Največja zatvornica na Nemškem. Pri vodovodnih napravah blizu Hanovra so napravili zatvornico, kakor si jo večjo težko predstavljamo. Dolga je skoraj 260 metrov, široka 46 metrov, vzdali so vanjo 80.000 centov železa in 137.000 kubičnih metrov betona in železobetona. Stroški so preračunjeni na pet milijonov zlatih mark (dobre štiri zlate marke je 1 dolar). Seveda se ta zatvornica še zmeraj ne more primerjati onim velikim napravam ob Nilu itd., a so tudi vodne razmere čisto drugačne.

— Papež, knjige in radio. Pred kratkim je sprejel papež ogrskega pisatelja v avdienci in mu je rekel med drugim: »Tudi jaz sem imel knjige včasih zelo rad in jih imam še sedaj, a moram obračati pozornost drugim. Moj čas je pičlo odmerjen in ne morem toliko brati, kolikor bi rad.« V Vatikanu so napravili pred kratkim sprejemno radio-postajo, sredstva za napravo so dali ameriški katoliki, montiral jo je pa sam Marconi. Sedaj je pa montiral ameriški inženjer Hammond še pošiljavno postajo, da bi papež lahko govoril s inozemstvom, kadar bi hotel. Delovati pa še ni začela, ker radio tehniško še ni tako popoln, da ne bi tudi drugi pogovora poslušali. Marconi pravi, da je pa ta popolnost že na vidiku, in tedaj bodo valove poslali v poljubno smer.

— Dvanajst ur nad 600 m globokim prepadom. Eden najbolj razburljivih prizorov v zgodovini planinstva se je vršil v začetku avgusta tik pod vrhom Grand Diabla. Grand Diabla je ena izmed najtežavnejših tur v skupini Mont Blanca. Trije Italijani iz Turina so hoteli brez vodnika na vrh. Ze so bili skoraj na vrhu, ko so strmoglavili v prepad; padli bi bili na lednik, 700 metrov globoko. Siloviti padec jih je vrgel najprvo 100 metrov doli, tam je bila pa močna ven moleča skala, okoli skale se je na srečo ovila vrv, s katero so bili skupaj zvezani, in tako so viseli med nebom in zemljo 12 ur! Iz strašnega položaja jih je rešila rešilna ekspedicija iz Chamonixa, od koder so jih bili opozovali z daljnogledom. Rešili so jih od zgoraj dol; prvi je bil le lahko ranjen, drugi je imel težke notranje poškodbe in je bil brez zavesti, tretji je imel pa zlomljene noge. Ker je bila med tem nastopila noč, so morali vsi skupaj čakati na vrhu, in šele drugi dan so mogli nazaj v Chamonix.

— Posojilnica za govornike. V ameriškem mestu Chicago je neka družba posojevala namizno orodje za večje družbe. Sedaj se je pa oprijela druge stroke: posoja govornike za vsak slučaj. Podjetje pravi, da so njeni »izposojeni predmeti« gospodje iz najboljših krogov in da prevzema vse poročilo zanje. Če pa kaj zmanjka, družba vse povrne. Če hoče slavljeneec večera, da so najeti gospodje njegovi »prijatelji iz mladih let, mora za to posebej plačati. Sploh se mora za vsako izjemno delo posebej plačati. Prospekt pravi, da marsikakšna mlada dama pri svatbi prav nič ne pozna družbe, s katero bo morala govoriti in občeati. Za tako damo je gotovo veliko vredno, če kakšen starejši gospod opravlja pri svatbi vlogo »strica« in ima slavnostni nagovor, itd. Podjetje dela z natančno določenimi cenami.

— Prebivalstvo Amerike. Zedinjene države so imele 1. januarja letos 113 milijonov prebivalcev. Profesor za statistiko in biologijo dr. Gearl je »izračunil«, da bo leta 2000 v Zedinjenih državah 197.274.000 ljudi. Kako natančno! Od tedaj naprej bo pa začelo število padati.

— Iz Wembleya. Velebritansko razstavo v Wembleyu je posetilo do sedaj deset milijonov obiskovalcev. Število desetega milijona je dobil neki obiskovalec 12. avgusta. Kar nihče ni pričakoval, se je zgodilo: največ ljudi je privabila palača lepih umetnosti, dosedaj poldrugi milijon. Tam v Wembleyu je tudi največja okenska šipa na svetu. Angleži hočejo prekositi Američane. Šipa je visoka več kot sedem metrov (sedem metrov je velika enonadstropna hiša), široka pa 4 metre 27 centimetrov. Pripeljali so jo v London v železniškem vozu, nalašč zanj pripravljene. Pot so morali zelo previdno izbrati, da niso šli pod preveč nizkimi mostovi. Površina meri nad 30 kvadr. m. Zelo težko so jo izložili in so morali uporabiti posebne stroje.

Socialni teden v Turinu. »Azione Cattolica« priredi v dne 14. do 15. septembra t. l. socialni teden v Turinu. Prireditve bo stala na višku. Izšel je tiskani program, ki ga na željo brezplačno dopošlje: Giunta Centrale dell' Azione Cattolica, Roma, via Araceli 2 ali pa: Segretariato della XI. Settimana Sociale in Torino, Corso Oporto, 11.

Gospodarstvo.

Anton Pevec:

Velesejem in kmetijstvo.

III. Rastlinska razstava.

Na letošnjem velesejmu smo imeli kot novost paviljon »Priroda Slovenije«, ki je za prvi začetek še dokaj dobro odgovarjal temu naslovu, če upoštevamo pristavek »slovska planinska razstava«, odnosno športni namen te prireditve. Zeleti bi bilo, da najdemo na prihodnjem velesejmu pravo prirodo Slovenije z kmetijskih vidikov: geološka struktura zemlje v obdelavi in izražba zemlje v razne kulturne svrhe z navedbo pridelkov (risani stenski pregledi) ter selekcija živih proizvodov iz zemlje v lesenih vazah.

Rastlinarstvu moramo posvečati vso pozornost; na njem temelji celotno kmetijsko gospodarstvo. Danci skoraj ne poznajo kmetijskostatkovne prireditve večjega obsega, kjer bi ne nastopalo rastlinstvo — in kar se s tem spaja — v slikah in v naravi. Rastlinske razstave zahtevajo namreč veliko minuciozno dela in opazovanja med pripravljanim v teku leta, prireditve sama na sebi pa je cenena, ker so vsi predmeti le majhni in lahko prenosni — umestiti bi se mogle celo v kakršnikoli sedaj obstoječih paviljonov velesejma. Njih vzgojni učinek za kmeta je zelo uspešen in skrajne važnosti: uči se spoznavati imensko razne rastline, ki jih ima sicer dan za dnevom pred očmi, ne da bi jih poznal, — in predložijo se mu v naravi različne bolezni rastlin, radi katerih ima na polju veliko škode in ki se iz strokovne literature in predavanj le težko dajo razbrati v tej meri, da bi jih mogel spoznati v naravi. Hrvatsko-slavonsko gospodarsko društvo je v Zagrebu že na I. velesejmu priredilo rastlinsko razstavo — sicer le s semeni, mrtvimi rastlinami in tabelami; upajmo, da najdemo na V. velesejmu v Ljubljani tudi kaj živega na tem polju, da ne bo Slovenija zastajala za Hrvatsko.

Rastlinske razstave, čeprav strogo kmetijske, so lahko zelo obsežne; nikjer ni toliko zanimivosti, kakor v naravi. Od prve v Ljubljani in pod danimi okoliščinami ne bomo mogli preveč zahtevati, — vendar dela se je lotiti takoj. Potrebna so:

1. Zemljevidni pregledi in tabele. Mnogo nam morejo nuditi tozadevno naše kmetijske šole, komisija za agrarne operacije in kmetijsko-kemično preizkuševališče v Ljubljani; mnogo pa bi se moralo naročiti iz inozemstva.
2. Kolekcija naših kulturnih rastlin v naravnem, živem stanju ob času velesejma, razvrščena po sortah in rodovinah in s pregledom za nje uporabljenega semenja.
3. Kolekcija naših plevelov na kisljih in bazičnih tleh, njivskih in travniških.
4. Naravna zbirka rastlinskih bolezni, kakor jih zalotimo na polju.
5. Živa predložba učinka raznih gnojil potom kulturnih rastlin v vazah.
6. Sredstva za odvodnenje (drenažiranje) in pomen slednjega za razvoj rastlin, razvidno iz slik in tabel.
7. Pridelovanje lucerne: odvodnitev in apnitev, cepljenje z nitraginom, način in čas setve, oskrbovanje, spravljajanje, uporaba itd.

Kdo naj se zavzame za prireditve rastlinske razstave na velesejmu? Državni rastlinski odbor za Slovenijo — sestavljen po vzoru spredaj omenjenega kmetijskostatkovnega s pritegnitvijo osobito kmetijskih šol in državnih ekonomov. Ako pridelimo okrajnim ekonomom vrhu splošnokmetijskega pisarniškega dela specializacijo v rastlinarstvu za izven pisarniško delovanje more okrajni ekonom prevzeti vodstvo rastlinskega odbora. Če ekonomi in napredni kmetovalci po deželi vpošljejo vsak le majhen prispevek k goriomenjenim kolekcijam, bo razstavi zajamčen vsestranski uspeh.

Aleksander Knez

pooblaščen senzal Ljubljanske borze se priporoča za izvrševanje vseh borznih naročil

posebno za posle v efekti, vseh vrstah žita in moke, jajc, sena, slame, fižola, vina i. t. d. i. t. d.

Brzjavi: Knez, Ljubljana.
Telefon 80.

Svetovna žetev leta 1924.

O letošnjem svetovnem pridelku žita je izdal mednarodni institut za poljedelstvo sledeče podatke:

Pšenica: Podatki produkcija pšenice, ki so znani za l. 1924., se nanašajo v Evropi na gotove dežele, ki so v l. 1923. izkazale okoli 50% pridelka celega kontinenta, izvzemši Rusijo. V celoti se letos računa na okoli 144 milijonov met. stotov pridelka, y teh

deželah, to je 16,4% manj kot lanko leto. Če je bila tudi lanska žetev pšenice v Evropi precej višja od povprečne v zadnjem petletju, ne zaostaja letošnji pridelok prav nič za dosedanjim povprečnim pridelkom.

Neznani so še rezultati žetve Francije, naše države (o kateri pa poročamo na drugem mestu), Rumunije, Nemčije in Češkoslovaške.

V severni Ameriki je za sedaj znan uspeh žetve v Kanadi, ki precej zaostaja za lanskim pridelkom, ki je pa navzlic temu višji od povprečnega zadnjega petletja. Na podlagi teh najnovejših vesti je produkcija severne Amerike manjša za 45 milijonov met. stotov, t. j. 13% nižja od l. 1923 in za 15 mil. met. stotov ali 4,7% nižja od povprečne žetve v l. 1918. do 1922.

V Aziji je letošnji pridelok, v kolikor je znano, za 3 milijone met. stotov ali 2,7% manjši od lanskega in za 8 milijonov met. st. (8%) višji od dosedanjega povprečnega pridelka.

V severni Afriki ima Alžir vsled suše malenkosten pridelok, Maroko pa zadosten pridelok. V celoti je v severni Afriki letošnji pridelok za 6 milijonov met. st. ali 21,5% manjši od lanskega, je pa skoro enak povprečnemu pridelku. Produkcija pšenice v milijonih met. stotov:

Evropa (14 držav) l. 1924. 144, leta 1923. 172,3, l. 1918. do 1922. povpr. 144,2. Kanada in Združ. države l. 1924. 298,3, l. 1923. 342,9, l. 1918. do 1922. povpr. 313,1. Azija (štiri države) l. 1924. 108,7, l. 1923. 111,7, l. 1918. do 1922. povpr. 100,7. Sev. Afrika (štiri države) l. 1924. 22,9, l. 1923. 29,1, l. 1918. do 1922. povpr. 22,9. Skupaj l. 1924. 573,9, leta 1923. 656,0, l. 1918. do 1922. povpr. 580,9.

Rž: Podatki o pridelku rži se nanašajo samo na one dežele, ki so v preteklem letu pridelale okrog 50% evropske žetve. V celoti je letošnji pridelok za 19 milijonov met. stotov ali 18,3% nižji od lanskega; napram povprečnemu pridelku zadnjega petletja pa za 5 milijonov ali 5,4% nižji. Francija, Nemčija in Češkoslovaška še niso priglasiile podatkov. Stanje kultur je bilo začetkom avgusta v Nemčiji ugodno in zelo nepovoljno v Češkoslovaški.

Tudi v Severni Ameriki je letošnji pridelok rži manjši, tako z ozirom na pretečeno leto, kakor z ozirom na povprečno žetev v zadnjem petletju.

Produkcija rži v milijonih met. stotov:

Evropa (13 držav) l. 1924. 83,6, l. 1923. 102,4, l. 1918. do 1922. povpr. 88,4. Kanada in Združ. države l. 1924. 20,6, l. 1923. 21,9, l. 1918. do 1922. povpr. 24,2. Skupaj l. 1924. 104,2, l. 1923. 124,3, l. 1918. do 1922. povpr. 112,6.

Ječmen: V Evropi je znan pridelok ječmena samo za ono skupino dežel, ki so najavile lani 47% celotnega evropskega pridelka. V teh deželah je letošnji pridelok za 7,5 milijonov met. stotov ali za 10,9% manjši od lanskega in za 2,5 milijonov met. stotov ali za 4,2% višji od povprečnega pridelka v zadnjem petletju. Manjkajo še podatki za Nemčijo, Francijo in Češkoslovaško. Izgledi na žetev so bili začetkom avgusta t. l. v Franciji ugodni, v Nemčiji srednji in v Češkoslovaški zadovoljivi.

Sev. Amerika bo producirala 4 milijone met. stotov (7,2%), manj kot l. 1923., navzlic temu bo pa pridelok za okrog 1/4% višji od povprečne žetve zadnjega petletja.

Na ostalih kontinentih (Afrika in Azija) bo pridelok za 16 milijonov met. stotov (9%) nižji kot lani in skoro enak petletnemu povprečnemu pridelku.

Produkcija ječmena v milijonih met. st.: Evropa (14 držav) l. 1924. 61,4, leta 1923. 68,9, l. 1918. do 1922. povpr. 58,9. Kanada in Združ. države l. 1924. 55,6, l. 1923. 59,9, leta 1918. do 1922. povpr. 54,8. Azija (tri države) l. 1924. 23,9, l. 1923. 23, l. 1918. do 1922. 27,7. Sev. Afrika (štiri države) l. 1924. 18,2, l. 1923. 23, l. 1918. do 1923. povpr. 17,9. Skupno 23 držav l. 1924. 159,1, l. 1923. 174,8, l. 1918. do 1923. povpr. 159,3.

Oves: V kolikor je Evropa priglasiila letošnji pridelok ovs, se nanaša to samo na oves onih držav, ki so producirale leta 1923. 36% celotnega evropskega pridelka. Letošnja produkcija je za okrog 8 milijonov met. stotov (5,2%) manjša od povprečnega zadnjega petletja.

Manjkajo še podatki Francije, Rumunije, Nemčije in Češkoslovaške. V Nemčiji in Češkoslovaški so bili izgledi na žetev začetkom avgusta t. l. ugodni.

Tudi v Sev. Ameriki je letošnja produkcija ovs, za 8 milijonov met. stotov (3%) manjša od pridelka v l. 1923., a večja za 8 milijonov met. stotov (3,2%) od povprečnega pridelka zadnjega petletja. Države, ki so leta 1923. na severni polutji producirale 68% ovs, (izvzemši Rusijo in Kitajsko), zaznamujejo letos primanjkljaj 18 milijonov met. st. (4,8%) napram l. 1923. in 12 milijonov met. st. (3,6%) večji pridelok nad petletnim srednjim pridelkom.

Produkcija ovs, v milijonih met. stotov: Evropa (14 držav) l. 1924. 87,1, leta 1923. 95, l. 1918. do 1922. povpr. 82,8. Kanada in Združene države l. 1924. 267,4, l. 1923. 275,6, l. 1918. do 1922. povpr. 259. Severna Afrika

(dve državi) l. 1924. 1,6, l. 1923. 3,2, l. 1918. do 1922. povpr. 2. Skupno l. 1924. 356,1, leta 373,8, l. 1918. do 1922. povpr. 343,8.

Koruz, a: V Združenih državah, ki producirajo okoli tri četrtine vsega pridelka severne polute, bo letošnji pridelok za okrog 120 mil. met. st. napram l. 1923. manjši in za 58 milijonov met. st. pod povprečnim pridelkom zadnjih pet let.

g Žetev in izvoz. Na kongresu trgovskih in obrtniških zbornic, ki se je vršil v zadnjih dveh dneh pret. meseca, je referiral tudi načelnik poljedelskega ministrstva dr. Stojković o naši letošnji žetvi. Iz tega referata je razvidno, da je žetev pšenice letos slabša kakor lani. Lani je bilo posejanih s pšenico en milijon 623.982 ha, letos pa en milijon 688 tisoč 337 ha. Po kvaliteti in po kvantiteti bo letošnja žetev dala slabši rezultat kakor v pret. letu, ki je bilo za pšenico izredno ugodno. Predhodni podatki, ki pa datirajo iz meseca junija so predvidevali žetveni donos na 19 milijonov 265.644 met. stotov. Tolik bi bil donos, da niso nastopile elementarne neugode. Računa se samo na pridelok 14 in pol milijona met. stotov napram 16 milijonom 620 tisoč 147 met. stotov lani. Za izvoz bo preostalo okrog 15.000 vagonov. — Z ržo se je setos zasejalo 95.000 ha, t. j. več kakor lani. Žetev bo dala en milijon 400.000 met. stotov. — Ječmena je zasejano 380.000 ha, t. j. malo več kakor lani, žetev se ceni na tri milijone met. stotov. — Ovs, a se bo letos pridelalo 12,8 milijonov met. stotov. — Pridelok koruze se ceni na 27 milijonov met. stotov, od česar bi se moglo izvoziti okrog 20.000 vagonov.

g Živinoreja v letu 1924. Iz referata načelnika v poljedelskem ministrstvu Stojkovića posnemamo, da se nahaja letos konj v naši državi 1 milijon 34.139. Goveje živine so letos našli 3 milijone 869.985 glav (lani 4 milijone 53.115 glav). Prašičev je letos 2 milijona 496.723 komadov (lani 2 milijona 577.704). Nadalje izkazuje štetje letos 7 milijonov 639 tisoč 258 ovac (lani 7 milijonov 542.110) in en milijon 730.204 koz (lani 1 milijon 681.219). Ferutnine je letos 14 milijonov 195.968 glav (lani pa 13 milijonov 153.670). Iz teh podatkov je razvidno, da se je število živine od leta 1923 na 1924 v splošnem povečalo razen pri govedu in prašičih.

g Trgatev na Pagu. Iz Paga nam pišejo: Letina grozdja na Pagu je zelo dobra. Računa se na pridelok do 50.000 hl mošta. Trgatev se bo začela v prvih dneh meseca septembra t. l. Cene so zelo povoljne.

Hmelj. Savinjska dolina, 19. t. m. Normalni razvoj hmelja je pretekli teden trpel vsled neugodnega vremena. Obiranje zgodnjega hmelja se po malem pričinja, a ugotovljen pridelok zaostaja po večini daleč za lanskim. Stanje poznega hmelja se je zopet poslabšalo, tako da se ne more reči, kakšen bo pridelok tega hmelja. Zadnje dni je prišlo že mnogo kupcev. — Petrovo, Bačka, 15. avgusta. Od začetka avgusta je bilo ugodno vreme za razvoj cvetja v glavice tako, da so glavice že skoraj dorasle; barve so svetlozelene in imajo obilo meljice. Bujne hmeljeve rastline imajo manj hmelja, posebno spodaj. Hmeljeve sadike, ki so bile letos prvič obrezane, obetajo hvaležno obiranje. Nekateri vzorni hmeljarji cenijo letošnji pridelok na 4 do 5 stotov (po 50 kg) na katastralen oral. Pridelok bo vobče zadovoljiv tako glede kakovosti kakor tudi glede količine. Obiranje hmelja se bo pričelo okoli 20. t. m. Sodi se, da bo letošnji pridelok nekoliko večji od lanskega. Nekateri hmeljarje trdijo se že poslane v Petrovo svoje zastopnike, toda hmeljarji niso voljni prodajati, ampak čakajo, da pride več kupcev.

g Carinski dohodki. V drugi desetini meseca avgusta t. l. so znašali carinski dohodki 50 milijonov 71.287 dinarjev napram 39 milijonom 233.594 dinarjev v prvi desetini istega meseca. Od 1. aprila t. l. pa do 21. avgusta t. l. so dosegli carinski dohodki skupaj 613 milijonov 206.352 dinarjev napram 604 milijonom 823.482 dinarjev v istem razdobju leta 1923.

g Nov strokovni list v Zagrebu. Dne 23. t. m. je izšla prva številka tednika »Trgovački Putnik«. List je lastnina »Udruženja trgovacuputnika« in društveni organ. Ta društveni organ se bo bavil izključno s društvenimi, trgovskimi stvarmi, ki se bavijo z interesi našega trgovskega življenja. List izhaja vsako soboto popoldne.

g Nova gospodarska knjiga. V samozaložbi je izšla knjiga »Osnovni pojmi moderne bančništva in borzništva«, ki vsebuje poljudno podajanje prepotrebni naukov trgovcu, industrijcu, obrtniku, kmetovalcu in sploh vsakemu manjšemu kapitalistu. Spisal jo je prof. dr. Granichstaeden-Czerva, priredil in dopolnil pa dipl. agr. A. Jamnik. Knjižica stane 20 Din in se dobi pri založniku, Knaflejeva ulica 15.-I.

g Ogrska in avstrijska valutarna enotnost. Ogrski komisar, ki ga je postavila Zveza Narodov, g. Jeremija Smith je v svojem tretjem poročilu napovedval valutarno enotnost med Avstrijo in Ogrsko in sicer na podlagi angl. funta šterlinga. Funt šterling je že podlaga veljavam v Gdansk in Poljski. Za sanacijo srednjeevropskih valutnih razmer se že čujejo predlogi o valutarni enotnosti sploh vseh srednjeevropskih držav. Poleg predloga o carinski uniji med srednjeevropskimi državami, o katerem smo že poročali, je predlog o valu-

tarni konvenciji med srednjeevropskimi državami resen poizkus sanirati evropske gospodarske razmere.

g Zvišanje diskonta v Grčiji. Iz Aten poročajo, da je grška Narodna banka v preteklem mesecu zvišala diskontno obrestno mero od 15 na 18 odstotkov.

g Velesejem v Napolju. Posetnikom velesejma v Napolju, ki se vrši od 15. do 30. sept. t. l. dovolijo italijanski konzulati pri izdaji vizumov 50 odst. popust. Tudi je posetnikom dovoljen 30 odstotni popust pri voznjah na italijanskih železnicah. Točnejše informacije je dobiti v pisarni trgovske in obrtniške zbornice med uradnimi urami.

g Češkoslovaška zunanja trgovina. V juniju t. l. je znašal uvoz v Češkoslovaško eno milijardo 229 in pol milijona češkoslovaških kron, izvoz pa, kakor smo že poročali eno milijardo 312 milijonov češkoslovaških kron. Trgovska bilanca je bila v juniju t. l. aktivna za 82 milijonov Kč, v juniju pa za 96 milijonov Kč.

Borzna poročila.

1. septembra 1924

LJUBLJANSKA BORZA:

Effekti.

Celjska pos. 200, Ljubljanska kreditna 220, Merkantilna banka 118—122, Prva hrv. šted. 916, Slavonska banka 105, Strojne tov. in liv. 165, Trboveljska 480—505, Združene papirnice 123—130, 4½%, kom. zad. dež. banke 93, vojna odškodnina 119.

Blago.

Hrastovi plohi neobrobljeni monte 30 mm deb., od 2 m dolžine, franko mejo blago 1400, hodi bukovci I., II. od 2 m dolž. in 30 cm deb., fr. naklad. postaja d. 230, trami, monte, fr. meja bl. 430, deske, od 16 mm naprej, I., II., III., fr. meja bl. 685, želez. pragovi, hrastovi, za komad, fr. postaja d. 20, oglje vilano la, fr. meja den. 122,50, drva, suha bukovca do 10 odstot. okroglice fr. meja bl. 33.

Pšenica, domača, pariteta Ljublj. den. 385, pšenica, hrv., par. Ljub. bl. 400, pšenica bačka, Bačka postaja bl. 365, koruza bačka, Bačka par. Ljub. bl. 350, koruza defektna, po vzorcu, par. Ljublj. bl. 325, ječmen pivovarski, 65—66, par. Ljub. 1 vag. d. 460, bl. 465, zaključek 465, laneno seme, prov. Osjek, par. Ljublj. 1 vag., d. 695, bl. 695, zaklj. 695.

Suhe gobe, po kakovosti den 48—53, jabolka, prebrana, la, fr., meja d. 200 bl. 225, seno la, sladko, prešano, fr. Ljublj. d. 700, krompir, fr. naklad. postaja, 3 vag. d. 94, bl. 96, zaklj. 94, vino belo, dol., hrv. štaj. po vzorcu fr. nakl. post. 625.

ZAGREBSKA BORZA.

(V oklepaju tečaji z dne 29. avgusta 1924.)

Devize in valute.

Italija 3.4625—3.4925 (3.475—3.495), London 351.80—354.80 (352.90—355.90), New-york 77.57—78.57 (78.75—79.—), Pariz 431.90—436.90 (4.26—4.39), Praga 2.35¼—2.38¼ (2.32), Dunaj 0.1099—0.1119 (0.1113—1122), Zürich 14.78—14.88 (14.78), efekti dol. 76.50—77.50. Tendencja slaba. Vse samo ponudba brez povpraševanja.

Vrednostni papirji: Hrv. Esk. banka, Zagreb 120—121, Hrv. slav. hip. banka, Zagreb 62¼—63, Jugoslovenska banka, Zagreb 114, Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana 230, Prva hrvatska štedionica, Zagreb 915, Slavonska banka, Zagreb 105, Srpska banka, Zagreb 140, Dioničko društvo za ekspl. drva Zagreb 110, Hrv. slav. d. d. za ind. šečera, Zagreb 985—995, Narodna šumska industrija, Zagreb 880, Našica 100, Gutmann 1380—1385, Slavonija 88—90, Trboveljska prem. družba, Ljubljana 480—500, Združene papirnice, Vevče 150 (povpraš.), 7 odstot. invest. pos. 64, Vojna odškodnina 107—111.

CURIŠKA BORZA.

(V oklepaju tečaji z dne 30. avgusta 1924.) Belgrad 6.725 (6.725), Budimpešta 0.0070 (0.007), Berlin 1.265 (1.265), Italija 23.55 (23.62), London 23.88 (23.80), New-york 531¼ (531.25), Pariz 28.72 (29.05), Praga 16.— (15.95), Dunaj 0.0075 (0.0074).

DUNAJSKA BORZA.

Effekti: Živnostenska banka 422.000, Alpin 407.000, Greinitz 150.000, Kranjska industrijska družba 820.000, Trboveljska družba 435.000, Hrvatska eskomptna banka 105.000, Leykam 195.000, Hrvatsko-slav. dež. hip. banka 56.000, Slavonija 75.500.

Devize: Belgrad 903, Kodanj 11330 London 318500, Milan 3134, Newyork 70935, Pariz 3842, Varšava 13570.

Valute: dol. 70460, angleški funt 316700, francoski frank 3825, lira 3130, dinar 902, češkoslovaška krona 2114.

PRAŠKA BORZA.

Lira 150.5, Zagreb 43.0, Pariz 184.—, London 151.3, Newyork 33. 95.

Pridobivajte novih naročnikov!

Šolski vestnik.

Na dekliški meščanski in osnovni šoli v Marijinem domu v Kočevju se prične redni pouk 15. septembra, 14. septembra je šolska sv. maša, 13. sept. vpisovanje učenik.

Državna dvorazredna trgovska šola v Ljubljani šolsko leto 1924/25 se prične v ponedeljek, 15. t. m., s sv. mašo ob 9. uri v Križanski cerkvi. Nato se prične pouk. Ponavljalni izpiti se vrše v dneh 12. in 13. septembra. Spored je objavljen na črni deski. Vpisovanje je za vse letnike zaključeno in se ne sprejme noben učenec in nobena učenka več.

Glasbena šola in konservatorij Glasbene Matice v Ljubljani. Vpisovanje na glasbeno šolo in konservatorij Glasbene Matice v Ljubljani se prične v torek dne 9. septembra in traja do včeršnje sobote, dne 13. septembra vsak dan od 9—12 in 3—5 popoldne. V ponedeljek, dne 15. septembra se začne redni pouk v vseh predmetih, oddelkih, razredih in letnikih. Natančnejše pogoje sprejema in predmete, ki se poučujejo, objavimo začetkom prihodnjega tedna. — Ravnateljstvo.

Obvezni polletni tečaj na državni podkovski šoli na Selu (p. Moste) pri Ljubljani se prične 1. oktobra t. l. Za vstop v tečaj je vložiti na upravo drž. podkovske šole po predpisih kolkovano prošnjo do 20. septembra t. l. ter ji priložiti: 1. rojstni in krstni list, 2. domovinski list, 3. zadnje šolsko spričevalo, 4. učno spričevalo, 5. navedeno spričevalo in 6. ubožni list. Pouk v podkovski šoli je brezplačen. Učenci imajo prosto stanovanje v zapadu ter dobivajo redno državne podpore; skrbeti pa morajo sami za hrano in potrebne učne knjige.

Na gremijalni trgovski šoli v Ljubljani se prične šolsko leto 1924/25 dne 15. sept. pop. ob 14 s ponavljalnimi izpiti za tiste vajence in vajenke, ki ob sklepu minulega šolskega leta niso bili usposobljeni za II. ali III. letnik. Ponavljalni izpiti bodo trajali tri dni, in sicer 15., 16. in 17. septembra. Natančnejši podatki o ponavljalnih izpiti bodo objavljeni na deski v veži I. mestne deške osnovne šole v Komenskega ulici. Vpisovanje v I. let-

nik se vrši v dneh od 1. do 8. septembra dop. od 9 do 12 v pisarni Gremija trgovcev, palača Ljubljanske kreditne banke, Aleksandrova cesta 1. nadst. Šolnina znaša za vsakega vajenca 250 Din, vpisnina 25 Din, kateri znesek je pri vpisovanju tudi plačati. Za sprejem v letnik se zahtevata dva razreda srednje ali meščanske šole. Redni pouk za vajence in vajenke za vse tri razrede se začne dne 23. septembra ob 2 popoldne. Pouk se bo vršil v ponedeljkih, torekih in sredo od 14 do 18 popoldne. Zadnje šolsko spričevalo je prinesiti pri vpisovanju s seboj. Preds.: Fran Stupica.

Cerkveni vestnik.

c Lurški romar iz Slovenije ob povratku iz Francije in Španije v domovino naznanja, da je izvršil vsa naročila, čeprav tako mnogoštevilna, kar najnatančneje. Vse želje in prošnje po pomoči je zbral v posebno knjigo, ki jo je položil v Paray le Monialu na oltar, na katerem se je Božje Srce razodelo sv. Marjeti Al.; prav pri tem oltarju, kakor tudi pri oltarju v lurški votlini (12.8.) in tudi pri oltarju ob vznožju čudežnega križa v Limpasju, kjer je daroval daritev sv. maše, je ravno v svetih daritvah še prav posebno priporočil naprošene zadeve božjemu usmiljenju. — Vračujoči se romar sporoča tudi, da je bil 10. t. m. v Lurdu pričča čudežnemu ozdravljenju: 37letna gospa Valentina Dribault iz Arrasa, ki je bila nad 4 leta vsled neozdravljive bolezni priklenjena na bolniško posteljo in si

ves ta čas sama nič ni mogla pomagati, je po blagoslovu s sv. Reš. Telesom med popoldansko procesijo naenkrat popolnoma ozdravela in čvrsta in vesela vstala iz nosilnice ter začela hoditi; navdušenje ob tem dogodku je bilo nepopisno. V Limpasju so štirje iz naše družbe videli življensko pojave na čudežnem Kristusu. — Iskrena zahvala vsem, ki so našo božjo pot spremljali in podpirali s svojimi molitvami!

c Evharistični kongres v Trsatu, 6., 7. in 8. t. m. se bo vršil v Trsatu pri Sušaku velik evharistični shod, ki ga priredi frančiškanski red. Pokroviteljstvo je prevzel zagrebški nadškof dr. Ante Bauer. Kongresu bodo prisostvovali predstavniki reda sv. Frančiška iz cele države.

Izpred sodišča.

V palec ste ga ugriznili, to pa vendar ne gre. Tako je očitala obtožnica posestniku Bobnu, ki se je zagovarjal s ugrizenim Kramarjem vred zaradi prelepa, ki sta ga vprizorila moza dne 8. jul. v Podrsajevi gostilni v Pjavičnici. — Ja gospod, kaj pa sem hotel, naga- jal mi je in me zbada! Pa sva se sprijela in mečkala po tleh. Pri tem mi je polisnil palec v usta in kaj sem hotel storiti. Stisnil sem, da ni mogel naprej, ker sicer bi me bil še lahko zadavil. Pri okrajnem sodišču sta bila oba obsojena in sicer Kramar na 400 Din, Boben pa na 100 Din globe ali v slučaju neizterljivosti na dva oduosno na en dan zapora. Kra-

mar se je pritožil, češ da ni kriv in da je tudi v slučaju krivde kaznen previsoko odmerjena. Vzklicni senat je vpošteval pri njem razne olajševalne okoliščine in mu je znižal kaznen od 400 Din na 200 Din.

Zaradi sina odnosno brata sta se spri- mati Alojzija in hči Marija B. z omoženo M. C., ki je baje po njuni zatrditvi hodila za do- mačim fantom. Lovila ga je v svoje mreže in ga je baje tudi vjela, ker se je fant, odkar je hodil z njo, popolnoma spremenil. Pisali sta ji precej nesramno vlogo, v kateri sta ji celo očitali, da je hodila za fanti celo v moževi obleki in se pohujšljivo obnašala. Poleg tega pa sta jo še nadržali na javni cesti, da lahko pije in kupuje, ker ima dva moža. Tudi sta trdili, da je ljudski glas, da se je Anton spre- menil, odkar je prišla ta nesreča v kraj. Ob- toženi sta hoteli nastopiti za vse pismene in ustmene očitke dokaz resnice, katerega pa sodnik seveda ni pripustil. Ker je bilo žalje- nje ugotovljeno, sta bili obe obsojeni in sicer mati na 500 Din, hči pa na 100 Din globe ali v slučaju neizterljivosti na 10 odnosno na 2 dni zapora.

Poizvedovanja.

Pozabila se je v vlaku dne 18. t. m. na progi postaja Bled do Jesenic oziroma do Ljubljane letna damska obleka, široko črtana, v rjavem papirju zavita. Pošteni najditelj naj jo blagovoli oddati v upravi lista proti na- gradi.

Schicht

Pravo Schichtovo mlo z znamko „Jelen“

varuje Vaše drago perilo. Pri nakupu pazite na ime „Schicht“ in na znamko „Jelen“!

3

Na ljubljanskih velesejnih za-
lozele Jarčeve KRANJSKE

KLOBASE

razpošilja od 5 kg naprej
rdka K. JARC, Ljubljana,
Hradečkova vas 35. 5172

M. HORVAT

modistka, Stari trg št. 21,
prodaja nakitne slamičke in
razne po lastni ceni; dalje
tule klobuke, oblike, od 160
do 200 Din, dvobarvni 170
Din, različne druge barve
za po 150 Din. 4732

STANOVANJE

v sredini mesta MARIBOR,
nadstropje, 5 sob in pri-
ključne se ZAMENJA takoj
v stanovanjem v Ljubljani.
Ponudbe na upravnishvo pod
ZELENA STAJERSKA -
DINAR 200.- 5130

ŠIVALNI STROJ

dobro ohranjen levo-ročni
tako prod. Naslov po-
uprava lista pod št. 5218.

dijakinje

(ali dijak)
se sprej-
tajo na stanovanje in hrano
svetlo, zračno in suho sobo.
je. pove uprava št. 5228.

Stare GOSLI naprodaj. Stu-
denci p. Mariboru, Pekarska
c. 5. Na ogled od 17-19 ure.

Vilko Bek
Fani Bek
roj. Sovan

poročena
31. avgusta 1924

Dva GOSPODA se sprej-
meta na hrano in stanovanje.
Ambrožev trg št. 1, gostilna.

Klobuke

čevlje, čepice, srajce,
zimске majice, rokavice,
nogavice, kravate, de-
žnike, dežne plašče i. dr.
modno blago kupite
najceneje pri

„Amerikane“

Ljubljana, Stari trg 10
Kupujem polhove kože
kakor tudi zajčje, lisčje
in druge divjačine.

Dobro ohranjeni
GODBENI AVTOMAT
se prod. Pismene ponudbe
na upravo pod »Avtomate.

ZOBOZDRAVNIK
Dr. RODOSCHEGG

Stari trg št. 2
ZOPET ordinira.

Dobro plačano trajno mesto
korespondentinje

ki je izurjena vsestranski v
nemški stenografiji ter stroje-
pisju ter poleg znanja hrva-
ščine popolno obvladuje nem-
ški jezik. Vstop čimprej. Po-
polna oskrba v hiši. — Po-
nudbe z navedbo plače, pre-
pisni spričeval, če le možno
sliko, priporočeno na le-
karja FELLER — Zagreb,
Jurjevska 31 A. 5207

10 mesecev stara, zdrava
DEKLICA SE ODDA

proti dobremu plačilu dru-
žini, ki stanuje v Mariboru,
v dobro oskrbo. — Naslov
v upravnishvo pod šifro:
»Dobra vzgoja« št. 5171.

Dijaka nižjih razredov
SPREJMEM na

brano in stanovanje; soba
je lepo svetla in zračna, z
električno razsvetljavo. Na-
slov v upravi pod št. 5220.

DIJAKA sprejem na sta-
novanje in hrano. Kje, pove
uprava lista pod št. 5221.Izpučen v MLINU in ZAGI
uprava lista pod št. 5229.

Vzamem v najem

oboje ali posamezno na po-
lovico ali po dogovoru takoj
ali pozneje, najraje kje na
Dolenjskem. — Naslov pove

PRIMARIJ

dr. Iv. Gostiša

v Novem mestu NE OR-
DINIRA od 3. do konca
septembra.

Obvestilo.

Cenjenemu občinstvu in
gostom javim, da sem
svojo gostilno na Do-
lenjski cesti

do sobote zaprl.

Joško Jelačin.

ŠIVILJA za obleke in pe-
rilo se priporoča za delo na
dom. Naslov v upravi 5222.Otroški VOZIČEK, dobro
ohranjen, prodam. - MORO-
ZOVA, Bethovnova ulica 15.Kovine BAKER, MEL,
PAKFONG,
ROTHUSS, melki SVINEC,
ODPADKE kupujemo po
najvišjih cenah. Po robo po-
šljemo. - »BUTONIA«, Za-
greb, Horvačanska cesta 29,
telefon 2261. 5208

UGODNA PRIKLJA!

Popolnoma NOV RAGLAN
se za polovično ceno prod.
Kje, pove uprava lista pod
šifro: »Raglan« št. 5175.

Sprejme se
za jamski obrat

PAZNIK

z rudarsko šolo ter vsaj z
2-letno prakso na premogu.
— Oftere z zahtevami na:

Premogokop

AND. JAKIL, KRMELJ

(Dolenjsko).

Hagarin sin.

Roman. Paul Keller. — F. O.

(Dalje.)

49

Noč je prišla, topla poletna noč. Mlaj.
bosta tema je zagrnila vas.

Samo neki prostor nudi fantastično
liko. Vrtljak se suče v krogu, luči ble-
de, pisane škrlatne preproge z vvezanimi
biseri se svetijo, lajna vpije hreščete v tiho
noč.

Mnogo mladine stoji okrog vrtljaka,
antje in dekleta, tudi nekaj otrok.

Vmes je tudi Bertold.

Splazil se je od slovesnosti svoje se-
re. Majhna družba v veliki sobi očetne
šole, ta družba, kjer tuji svetniki ostane
njegovim novim svakom, mu je postala
polgocna. Spodaj v plesni dvorani je bi-
sicer ljudska veselica. Pa njega je po-
gnilo k vrtljaku, kjer je gospodarjeva
v kričeče pisanem nakitu pobirala de-
ar za vožnjo. Vsakokrat se je peljal, ni
bilo sram jezdit na lesenih konjih, le-
ni in kozlih, in se je zaljubljeno spo-
vedoval in razgovarjal s predrzno deklico.

Včasih je hotel pokazati svoje boga-
vo, povabil kriče navzoče k prosti vož-
ni, katero je on plačal, in se veselil, če
je prepirala mladina med vpitjem in
vijim kričanjem za proste sedeže. Debeli,
mazani gospodar se je pa smejal in sme-
la se je njegova pisana, predrzna hči.

Ko se je znebil že Bertold mnogo de-
arja, se je usedla na njegovo prosto na-
voja zraven njega. Nato jo je objel in se

vozil neumno kolo, medtem pa je igrala
lajna divje neumno kvanto.

Kar pride Robert. Kmalu so opazili,
da ni Bertolda, in poslali Roberta, naj pri-
pelje nevestinega brata k slavnosti.

»Kaj bi ta tukaj rad?« vpije pijani
Bertold. »Ali je prišel po mene? Mu bom
že podkadi! Prosta vožnja! Plačam jaz!«

Z glasnim smehom se vrže mladina
na proste sedeže in prevzetno se pelje
Bertold s pisano tovarišico v krogu okrog,
okrog.

Ko se vrtljak ustavi, stopi Robert k
Bertoldu.

»Bertold, pridite kmalu domov!«

»Jaz? Kaj — kaj pa to Vas briga?

Vam bo že podkadi! Posebna vožnja! Po-
sebna vožnja!«

Zopet stara pesem.

Znova stopi Robert k Bertoldu.

»Dajte si dopovedati, Bertold! Pomi-
slite, Vaša sestra se možil!«

»Kaj to meni mar! Dolg čas mi je! Tu-
kaj je bolj imenitno! Ne dam si več uka-
zovati! Nisem več tako neumna ko prej!

Komis mi je odprl oči! Prosta vožnja! Ro-
za, tukaj ostani! Ne hodi proč! Pri meni
ostani!«

In pisano, predrzno dekle se je prit-
snilo k njemu in se dalo brez sramu vpi-
čo vseh Bertoldu ljubkovati.

Noč je bila topla, lajna je vpila, pisane
škrlatne cumje so se svetile s stekleni-
mi biseri.

Roberta je zgrabila strašna jeza.

Kaj mu je za tega omejenega, tako
lahkomiselnega fanta? Kaj mu je za to pod-
podkupljivo punčaro? Naj se pogubita!

Toda noč je soparna in Robertu pride
na misel, da se bo morda čez leto dni eno
deto več brez doma klatilo po svetu.

Dete take matere in takega očeta!
Zdaj se zave, da ne zasluži vsaka Hagara
človeškega pomilovanja, vedno in vedno
gre le za otroka. Nikdar za moža, čisto tu-
di ne za žensko, vedno pa za otroka.

Studi se mu to bleščeče sleparstvo,
ustraši se, da naj v tako bednem plesu
mlado življenje nastane in pogine.

Ko se vrtljak ustavi, stopi k Bertol-
du in ga prime trdo za roko.

»Če ne greste zdaj takoj z menoj, po-
vem Vašemu očetu in gospod. dr. Fried-
lieb bo prišel po Vas!«

»Kaj — klepetal, klepetal bo capin?
Vrag ga vzemi! Spodil ga bom, spodil od
hiše, potepenca, malharja!«

Robert se obrne in gre. Mladina vsa
stoji tiho in v zadregi.

Kar skoči Bertold s konja in za Rober-
tom. Zdelo se je, kot da se je v trenutku
nekaj streznil.

»Gorje Vam, če boste gobezdali!«

Robert mu ne odgovori.

»Ali me hočete res pri doktorju in pri
mojemu sivcu očrtniti?«

»Sram Vas naj bo! O svojem očetu
bi moral bolj obzirno govoriti!«

Bertold se predrzno zasmeje.

»On — dovolj vem, on je v mladosti
še drugačne karte stregel — on ima tudi
nezakonskega otroka. —«

Robert mu prisoli tako zaušnico, da je
odmevalo.

Na temni cesti se rujeta po poli brata.

Za očetovo čast!

Zdaj pride stari Gottlieb Peuker, ki
je bil tudi namenjen k vrtljaku, in ju po-
miri.

21. poglavje.

Pusti, dolgi dnevi. Nobenega upanja
na kako veselje, če človek vstane, nobene-
ga zadovoljstva nad srečno dokončanim de-
lom, če se uleže. Če je prišel Robert s po-
lja, ga je vedno nekaj streslo, da mora v
hišo. Odkar ni bilo več Kristine, mu je
manjkalo tam vsakega prijetnega veselja
in vsake varnosti. Če je hotel biti miren
in nekoliko zadovoljen, je šel v sobico h
Gottliebu Peukerju. Večkrat ga je dobil
doktor in mu očital, da jih ne pride zvečer
večkrat obiskat. Toda pri vsej prijaznosti
doktorjevi je čutil Robert, da ni zanj, da
ne spada v ono hišo.

Vsak dan je premišljeval cele ure,
kaj naj začne, kam se naj zateče. Nobenega
pribežališča ni mogel najti. Njegovo življe-
nje je bilo krivo, da je imel premalo po-
guma.

Tako je življenje tistih, ki so odveč
na svetu!

Od prvega začetka se jim ne priznava
pravica do življenja, in če niso prav močne
nravi, morajo postati boječi in strahopetni.
Iz njihovih ust se ne sliši glasni »da« in
ne kljubovalni »ne«, tam stoje, kamor jih
kdo postavi, in se večkrat boje, tudi brez
povoda, da ne bi bili preveč nadležni. Ta-
ko postanejo neveseli, nezmožni. Mnogi
pa postanejo poluhnji, kakor če prete-
paš žival.

Večkrat si je očital Robert, zakaj ni
odšel s tovariši,

Veletrgovci dežel. pridelkov

naj vprašajo za naslov, kdo lahko dobavi v veliki množini KROMPIR, JABOLKA in SUHE GOBE v upravi lista pod štev. 5113.

Natakarica

dobi mesto za prometno gostilno na račun ali dve zanesljivi osebi skupno za kuhinjo in gostilno. Pojasnila v upravi lista pod št. 5186.

ZNIZANE CENE

otroških vozičkov, dvokoles, malih pomožnih motorčkov ter raznih motociklov, šivalnih strojev in pnevmatik. — TRIBUNA F. B. L., Ljubljana, Karlovska c. št. 4. Sprejemajo se v polno popravilo za emajliranje z ognjem, ponikanje dvokolesa, otroški vozički, šivalni in razni drugi stroji. Prodaja se tudi na obroke. Ceniki franco. 4397

Revno, pa dobro vzgojeno 14 letno deklico vzamem v vso oskrbo. Naslov v upravi pod 5083.

Priporočamo trdko

Josip Peteline

Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika za vodo.

Najcenejši nakup nogavic, žepnih robcev, brisalk, kloba, belega in rujavega platna, šifona, kravata, raznih gumbov, žlic, vilic, sprehajalnih palic, nahrbtnikov, potrebščin za šivilje, krojače, Solingen in za obrezovanje trt.

NA VELIKO IN MALO.

KNJIGOVODKINJA

z najboljšimi, dolgoletnimi spricavali ISČE SLUŽBE v Ljubljani ali okolici. Cenji, ponudbe na upravo lista pod »STAREJŠA MOC«. 5190

Gostilničarji, pozor!

Prima ogrske in dom. SALAME, polnomasten trapistovski SIR kakor tudi POLE-MENDOLEC prve vrste nudi I. Buzzolini delikatesna trgovina in ZAJUTRKOVALNICA, LJUBLJANA, 4153

Lingerjeva ulica.

Sprejme se

UČENKA

v trgovino z mešanim blagom. Biti mora zdrava, poštenih, krščanskih starišev, najraje železničarja — ter zmnožna za delo. Naslov v upravi pod številko 5112.

Lepo, brezplačno stanovanje...

PERJE

kemično čiščeno, za pernice in blazine, kg Din 60.—, Belo gosje perje, skubljeno, kg Din 200.—, prima beli puh, kg Din 400.—, razpošilja po povzetju

Josip Brozovič

ZAGREB, Boškovičeva ulica št. 18. Lastna tvornica perja

Enonadstr. HIŠA

z vrtom in zemljiščem se po jako ugodni ceni takoj prodaja. — Poizve se v Ljubljani, Opekarska cesta 10. 4182

PLETILNI STROJ 5/36 komplet, napredaj. Kje, pove uprava pod štev. 5178.

PERJE

kokošje, račje, gosje in gosji puh, oddaja vsako množino po zmerni ceni trdko

E. Vajda, čakovec

Drva

trboveljski premog

H. Petrič

Ljubljana, Gospodarska cesta 16, Telefon 343

Dve DIJAKINJI iščeta stanovanje. Ponudbe na upravo lista pod »Snažno«. 5158

STROJNIK, izurjen ključavničar, išče službo. Gre tudi na opekarno ali parno žago. — Naslov se izve v upravi »Slovenca« pod štev. 5160.

Šunka razne salami, prištine kranjske klobase, več vrst sira in vse delikatesne specialitete. — J. PRIMC, Ljubljana, Dunajska cesta št. 5. 5123

IZURJENEGA

STRUGARJA

(Holzdrechsler), neoženjenega jugosl. državljan, ki je izvežban v vseh delih in je delal po večjih delavnicah ter zna tudi polirati, iščemo za takojšnji nastop. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Trajna služba« štev. 5148.

Nedvomni

znaki

»Pravega :FRANCKOVEGA: kavnega prdatka« in sicer: ime »Franck« in »kavni mlinček« izražajo se posebno na novi, rjavo-modrobeli etiketi za zabožke. — »Pravi :FRANCK: z mlinčkom« je nenadkriljiv v aromi, okusu in izdatnosti, —

Inserirajte v „Slovenca“!

ZAHVALA.

Vsem, ki so ob priliki izgube naše nepozabne, prelube mame, stare mame, sestre, tete in tašče, gospe

Jedert Malgaj (Mitteregger)

tolazili, izrazili svoje sožalje, poklonili v tolikem številu prekrasne vence in cvetje, jo spremili na njeni zadnji poti ter vsem, ki so na katerikoli način pripomogli k tako sijajnemu pogrebu, bodi tem potom izrečena najprišrenejša zahvala.

Posebej se prav lepo zahvaljujemo pevskega zboru »Čitalnica« v Sp. Šiški za v srce segajoče petje ter za njih korporativno udeležbo z društveno zastavo, gasilnemu društvu, gg. častnikom in podčastnikom ter č. g. oo. frančiškanom.

Sp. Šiška, dne 1. septembra 1924.

Globoko žalujoči ostali.

Zahvala.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam ob priliki prebriske izgube našega iskreno ljubljene očeta in soproga itd., gospoda

Valentina Turka

stali ob strani s tolažilno besedo in sočutjem in ga v tako obilnem številu spremili k zadnjemu počitku, izrekamo tem potom najprišrenejšo zahvalo, še posebej pa vsem darovalcem vencev in prečastiti duhovščini za izkazano zadnjo čast.

Novi Kot, dne 27. avgusta 1924.

Zalujoča žena z otroci.

IVAN ZAKOTNIK

mesni tesarski mojster Telefon št. 379 Ljubljana, Dunajska cesta 46

Vsakovrstna tesarska dela, kakor: moderne lesene stavbe, ostrejša hiše, vile, tovarne, cerkve in zvoniki; stropi, razna ita, stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje itd.

Gradba lesenih mostov, jezov, mlinov. Parna žaga Tovarna furnirja

Frankfurtski velesejem v Frankfurtu ob Meni se vrši od 21. do 27. septembra t. l.

Interesenti dobe izkaznice skoraj tudi navodila za stonj pri

Hamburg - Amerika Linij, generaln. zastopstvo

Telefon 24-98. ZAGREB, Cesta B št. 3. Telefon 24-98.

Imejtelji izkaznice dobe nemaki vizum za polovično takso in imajo dostop v vse naprave in izložbene prostore velesejma brez vsakega doplačila.

V SV. KRIŽU PRI LITIJI SE ODDA V NAJEM PRODAJALNA z mešanim blagom

z vsem inventarjem in zalogo blaga. Približna vrednost vsega inventarja in blaga bi bila 100.000 Din. Prevzem bi bil takoj. Dosedanje 11letno izkupilo te prodajalne je znašalo 300.000 Din, ki bi se pa dalo po inicijativnem prevzemniku vsaj za polovico dvigniti. Plačilo prevzemnine po dogovoru, eventualno tudi v obrokih. — Reflektanti naj se blagovolijo oglašiti pri g. Alojziju KOCMUR, Ljubljana — Kongresni trg št. 2.

Profesor Dr. Valenta

zopet ordinira.

Gozdarski uradnik

zmožen vseh v to stroko spadajočih poslov, komercialno naobražen, sposoben za vodilno mesto in event. ekonomije, vešč slov., nem. ter srbohrv. jezika — želi spremeniti mesto. Ponudbe pod »Gozd« 5126 upravi.

Lesni strokovnjak

še v službi, z mnogoletno prakso na vodilnih mestih lesne trgovine, zmožen samost. vodstva v eksploataciji, produkciji in eksportu mehkega in trdega lesa, vešč tudi italijanščine, išče službo kot pisarniški ravnatelj ali višji knjigovodja.

Nastopi službo po dogovoru tudi takoj. — Cenji, ponudbe se prosijo pod šifro: »ITALIJANSKI TRG štev. 5037« na upravo »Slovenca«.

Zahvala.

Ob prebriski izgubi našega ljubljene soproga, očeta itd., gospoda

Antona Špolarja

posestnika in trgovca

izrekamo prišrečno zahvalo za vse dokaze iskrenega sočutja. Posebno se zahvaljujemo ravnateljstvu kopališča Rogaske Slatine, g. dr. Kolterer, sanatoriju Leonišča, gg. dr. Slajmerju, dr. Krajcu, dr. Hausu za trud za časa bolezni. Dalje se najprišrenejše zahvaljujemo g. dr. Treco, sestri usmiljenki, gg. V. Bizaku in Schreyu v Rogaske Slatini, srezkemu poglavarstvu Šmarje pri Jelšah, duhovščini Sv. Križa, železnici, pošti za naldonjenost in pomoč, da se je prevoz vršil kolikor mogoče hitro. Končno se zahvaljujemo tukajšnji družini gosp. postajenačelnika Kopača, kakor tudi struškemu župniku gosp. Orešku in g. kaplanu Strahu ter vsem znancem in prijateljem od blizu in daleč, ki so pokojnika spremili na njegovi zadnji poti.

Videm - Dobropolje, dne 30. avgusta 1924.

Rodbina ŠPOLAR - POTOKAR.

Broj 3.062—1924.

5114

OGLAS.

Dana 9. septembra 1924 biti će u Petrijevcima (kod Oseka) godišnji vašar (sajam) sa svakovrstnom na izbor marvom a ujedno i robeni vašar.

Okolica je bogata sa stočarstvom, pa će i dogovor biti velik, našto se trgovci upozoravaju.

Željeznički saobraćaj iz Oseka za Petrijevece dneve u 7., 16.25 in 19 sati, a iz Petrijeva u Osek u 5.30, 9.05 in 12.39.

Tovarna stanica blizu sajmišta. Željeznički voz Zagreb—Osek staje u Samatovci ujedno tovarna stanica i u Kravicama jedva 2½ km udaljeno od Petrijeva.

POGLAVARSTVO OPCINE PETRIJEVCI, dne 12. avgusta 1924.

Lesni trgovci!

Želim pristopiti k lesnemu podjetju kot družabnik z DIN 250.000. — Ponudbe pod »Uspeh zagotovljen 5179« na upravo.

Ugoden nakup!

Mizarski STROJI in ORODJE — in sicer:

1 SKOBELNIK 70 cm (Dichtenhobelmash.), 1 PO-RAVNALNIK (Abrihtmasch.), 1 FREZA (Fräsmaschine), 1 KROŽNA ŽAGA z želez. stojalom, 1 VRTALNI STROJ (Langlochbohrmasch.), 1 AVT. BRUSILNI STROJ za 70 cm dolžine, 1 BENCIN-MOTOR 8 HP in 1 BENCIN MOTOR 3 HP, 1 parna vodna SESALKA (Wasserdampfpumpe), 10 SKOBELNIKOVA (Hobelbänke) s pripadajočim orodjem. — Stroji so novi, najboljše inozemske trvdke, ter so vsled opustitve obra za nizko ceno NAPRODAJ. — Ogledajo se lahko v obratu pri IG. TOPLAK, strojno mizarstvo, CELJE, Breg 14.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA, Prešernova ulica št. 50 (v lastnem poslopiju)

Obrestovan'a vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papir'ev, dev'z in valut, borzna naročila, predjemi in krediti vsak vrste, eskompt in inkaso menic ter nekažila v tu- in inozemstvo, safe-depositi itd. itd. Brzjavke: Kredit Ljubljana Tel. 40, 457, 548